LIETUVIŲ

DIENOS

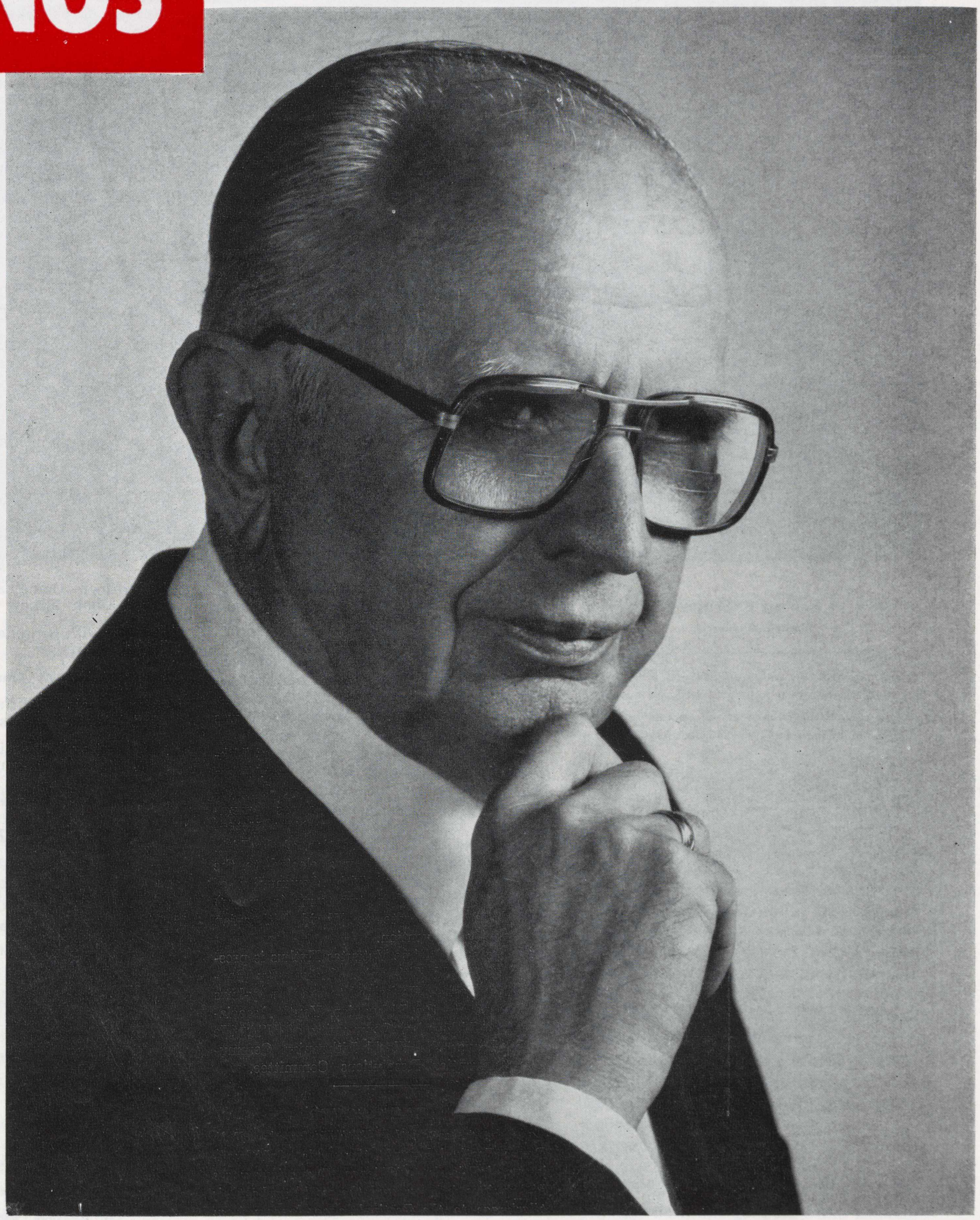

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS JAV KRAŠTO VALDYBOS PIRMININKAS VYTAUTAS KUTKUS

LITHUANIAN DAYS

JUNE 1980

1980 M. BIRŽELIO MĖN.

LIETUVIŲ

DIENOS

LITHUANIAN DAYS

(ISSN : 0024-2950)

4364 Sunset Blvd.—Hollywood, CA 90029

Telefonas: 661-2919

1980, birželis **Nr. 6 (305)**
June, 1980 **No. 6 (305)**

Eina XXXI metai
Volume XXXI

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-49 M.

"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN, PUBLISHED 1946-49.

Redaguoja
REDAKCINĖ KOLEGIJA

Rūta Skirius, MPA
Margis Matulionis, MA
English Editorial Staff

Antanas F. Skirius
Leidėjas/Publisher

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.
Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or Lithuanian Days magazine

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį
Use of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukiamas prenumeratą, skaitytojas administraciją apie informuoja laišku.

Subscription will be renewed automatically at expiration date. If subscription is to be discontinued, notice to that effect should be sent to the publication.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.

Published monthly, except July and August

Please send any changes of address to:
LITHUANIAN DAYS
4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Allow six weeks for the change.

Atskiro nr. kaina $1.80 **Single Copy $1.80**

Prenumerata $18.00. Kanadoje $20.00
Subscription $18.00 Per Year. Canada $20.00

Garbės prenumerata/Honorary subscription $30.00
"Second Class Postage Paid at Los Angeles, Calif."

VIRSELIAI / COVERS

FRONT COVER

VYTAUTAS KUTKUS

On December 15, 1979, Vytautas Kutkus was elected president of Lithuanian Community of U.S.A.

Vytautas Kutkus was born Dec. 21, 1916, in Russian in the midst of World War I, where his parents were living as refugees.

After Lithuanian regained Independence in 1918, the Kutkus family returned to Lithuania, where Vytautas attended grammar school in Krakes and high school in Kedainiai. In Kaunas, Vytautas Kutkus studied engineering at the University of Vytautas the Great. In 1939 he graduated from Military Academy in Kaunas with a first lieutenant's rank. In 1914 retreated to Germany and lived in various places.

On March 4, 1946, he married Emilija Valantinaite, while living in Ansbach. They have two sons, Vytautas and Mindaugas, and two daughters, Birute and Laimute.

In 1949 he immigrated to the United States and lived for some time in Philadelphia. Later he moved to Detroit and remains there to this day, working as an engineer at the Ford automobile plant.

During high school he was active in literary and sports clubs. He wrote articles to journals such as "Sviesos Kelias" and "Jaunoji Karta" and loved to play chess as a hobby.

In 1944-45 he belonged to Lithuanian Society in Berlin, Germany and worked toward establishing Lithuania's Independence with Rapolas Skipitis, Vaclovas Sidzikauskas, Toliusis and others.

In Detroit he has been active in various Lithuanian organization (preparing by-laws for them). He has been the president of the Detroit Chapter of the Journalists Association.

For three years, as a member of Archbishopric synod, he helped to solve the problems between the Lithuanian parish and the priests, and defended their rights. From 1966 he was a member of Lithuanian Foundation, Inc.

In 1979 he was an office member of Lithuanian American Council, Inc., Detroit. From the establishment of the Lithuanian Community in Detroit, Vytautas Kutkus was a member and in 1959 was elected president. Vytautas organized the first convention of the Lith. Community of USA. He was elected to the Board of Directors of Lith Community of USA three times, and for two terms (10 years) elected as a delegate to World Lithuanian Community Convention.

At the present time Vytautas Kutkus is president of World Lithuanian Community Control Commission. He helped to prepare by-laws to incorporate the Lithuanian Youth Association into Lithuanian Community of USA. He presided over the World Lithuanian Community Convention Resolutions Committee.

BACK COVER

On July 6, 1980, the Sixth Lithuanian Folk Dance Festival brought thousands of Lithuanians and Friends to Chicago. Every four years Lithuanians from around the world make their pilgrimage to the Festival. 2300 dancers from the United States, Canada, Brazil, England and Germany filled the floor of the amphitheater with their colorful folk costumes. The back cover shows a part of the dancers and audience.

TURINYS/CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

Psl.

Dr. kun. J. Prunskis —
Nuostabiai pasisekusi tautinių šokių šventė. 3
9, 10 ir 11

Vytauto Kutkaus autobiografinė apybraiža. 4

Alfonsas Nakas —
Nesvarbu kas, bet svarbu ką ir kaip daro Lietuvai, lietuviui. ..... 4 - 6

R. K. N. —
"Per pasaulį keliauja poezijos žodis". 12-13

"Carmina Burna". 14
Iš B. Pūkelevičiūtės aptarimo.

L. D. K. Birutės Dr-jos vėliava. . 15

Bendroji lietuvių dailės paroda. .. 16
(D. A.)

NAUJOS KNYGOS

Alė Rūta —
Novalio "Himnai nakčiai". 16

ENGLISH SECTION

Vytautas Kutkus 2

Book Review by Margis Matulionis 17

The Brothers Domeika,
Prof. John Espey 18

Interview with Ruta Lee by
Ruta Skirius 19-20

Representation at Madrid Conference 21

Reagan Meets With Fraternal
and Ethnic Leaders 21

A Moment og Inspiration at
Cal State Fullerton 21

LITHUANIA 700 YEARS

By Albertas Gerutis

Fourth Revised Edition. Includes:

1. The Origins of the Lithuanian Nations, by Prof. J. Puzinas.
2. Lithuania to World War I, by I. Jakstas
3. Independent Lithuanian, by Dr. A. Gerutis
4. Lithuania's Resistance, 1940-52, by A. Budreckis
5. Liberation Attempt from Abroad, by A. Budreckis
6. The Prospects of Lithuanian Liberation.

Order from:

L.D. Bookstore, 4364 Sunset Blvd.

Los Angeles, CA 90029

PRICE: $12.00; BY MAIL, $13.00

Mergaitės, pasiruošusios Sadutei, Lietuvių Tautinių Šokių Šventėje Chicagoje, š. m. liepos 6 d.

The young women are getting ready to dance "The Sadute" at the Lithuanian Folk Dance Festival in Chicago, July 6, 1980. —Foto K. Izokaičio

NUOSTABIAI PASISEKUSI TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ

Juozas Prunskis

Tautinių šokių šventė Chicagoje liepos 6 d. buvo tokia milžiniška lietuvių manifestacija, tokia reikšminga demonstracija, kokia gali pasitaikyti tik kartą per keletą metų. Žiūrovai ir šokėjai suplaukė iš trijų kontinentų. International Amphiteheatre stadiono, talpinančio daugiau kaip dešimtį tūkstančių žmonių, bilietai buvo išpirkti keletą savaičių iš anksto ir daugelis dar jieškojo kokių nors protekcijų, kad kaip nors dar įsispraustų. Šokių šventė sudomino amerikiečių televiziją, radiją, spaudą. Ir miesto bei apskrities aukštieji pareigūnai pasistengė atvykti stebėti šaunų lietuvių pasirodymą. Netgi ir kardinolas Cody bei merė Jane Byrne sveikindami stengėsi įterpti lietuviškus žodžius: Ramybė jums.. Labas... Ačiū, — drauge išreikšdami savo pasigėrėjimą tokiu didingu lietuvių pasirodymu, kokio neteko matyti kitų tautų tarpe. Taip gen. konsulei J. Daužvardienei išsireiškė Chicagos merė Byrne.

Ne vienas lietuvis galėjo kartoti tuos žodžius, kuriais savo sveikinimą, išspausdintą šventės leidiny, pradėjo pagrindinė šokių vadovė Nijolė K. Jasinaitė-Pupienė:

— Ši diena, kada matau jūsų būrį linksmai besisukantį kartu ratu, yra viena iš gražiausių mano gyvenime.

Tai šventa tiesa. Daugelis verkė iš džiaugsmo. Tą man pačiam pasakė gana santūrus žmogus — dr. Jonas Adomavičius.

Galima buvo kartoti vysk. Antano Deksnio sveikinime pabrėžtus žodžius:

— Būkite pasveikinti Jūs visi, kurie džiuginate žiūrovus šokių žaismais ir skatinate mus branginti savo tautos kilniąsias tradicijas.

Tikrumoje — šokių šventės oficialus atidarymas įvyko išvakarėse prie Laisvės kovų paminklo Jaunimo Centro kiemelyje. Čia įžygiavo vėliavos penkių valstybių, iš kurių atvykę šokėjai: JAV, Kanados, Brazilijos, Vokietijos, ir, žinoma, Lietuvos. PLB pirm. V. Kamantas priminė kovojantį Lietuvos pogrindį ir pabrėžė, kad mūsų pastangos ir darbai skiriami Lietuvai. Tautinių šokių vadovė N. Pupienė uždegė aukurą, lydima atstovų iš kitų valstybių atkeliavusių šokėjų. Savo sveikinime gen. kons. J. Daužvardienė pabrėžė, kad ši šventė rodo lietuvių gajumą, kad tai didelė lietuvybės atspara, kai okupantas Lietuvos šokėjus verčia vykti į Maskvą ir ten olimpiadoj reikšti garbę pavergėjui. Šokių rengimo komiteto pirmininkas J. Talandis oficialiai pareiškė, kad šventė atidaroma. Šiose trumpose apeigose ypač jautriai skambėjo Lietuvos himnas.

Po šių iškilmių Jaunimo Centre vyko susipažinimo vakaras. Jaunesnieji linksminosi ir šoko didžiojoje salėje, o vyresnieji, susimetę į kavinę, vaišinosi ir šnekučiavo. Kalbėtis buvo ko, kai buvo suvažiavusių iš tolimiausių JAV ir kitų kraštų miestų.

Šokių šventės dieną garbės svečiams ir spaudos-informacijos atstovams buvo suruoštas priėmimas valandą prieš šokių pradžią. Susirinko gal pora šimtų žmonių, džiaugdamiesi galėję draugiškai pasikalbėti, aukštuosius amerikiečių pareigūnus pakalbinti lietuviškais reikalais.

(Nukelta į pusl. 9)

MANO GYVENIMO KELIAS

Autobiografinė apybraiža

Pirmojo Pasaulinio Karo metu, tėvams pabėgus nuo fronto, gimiau Rusijoje 1916 m. gruodžio mėn. 21 d. 1918 metais Lietuvai atgavus Nepriklausomybę, su tėvais grįžau į savo kraštą. Pradžios mokyklą lankiau Krakėse, gimnazija—Kėdainiuose, o Vytauto Didžiojo universiteto statybos fakultetą—Kaune. Karinę prievolę atlikau 1939 m. Karo Mokykloje kariūnu aspirantu. Po to buvau mobilizuotas ir dalyvavau žygyje į Vilnių. Taigi esu atsargos jaunesnis leitenantas.

1944 m. pasitraukiau į Vokietiją. Gyvenau Waldenburge-Dettersbache (netoli Breslau), Berlyne, Wiurzburge, Rothe, Niurnberge, Ansbace, Rebdorfe ir Scheinfelde. 1946 m. kovo mėn. 4 d., gyvendamas Ansbache, vedžiau Emiliją Valantinaitę. Turime du sūnu—Vytautą ir Mindaugą ir dvi dukras—Birutę ir Laimutę.

1949 m. atvažiavau į Ameriką. Vienerius metus gyvenau Philadelphijoje, o po to persikėliau į Detroitą, kur ir šiandien tebegyvenu. Nuo 1950 m. dirbu Fordo kompanijos plieno fabrike, kur esu mechaninės inžinerijos skyriaus vedėjas.

Dar besimokydamas gimnazijoje pradėjau reikštis visuomeninėje veikloje. Buvau Kėdainių gimnazijos literatūros, sporto, istorijos ir kraštotyros būrelių pirmininku. 1933 m. prad:jau bendradarbiauti švietimo ministerijos leidžiamame moksleivių žurnale "Šviesos Keliai" ir kitame moksleivių žurnale "Jaunoji Karta."

Esu šachmatų mėgėjas ir suorganizavau daug šachmatų turnyrų. Buvau Kauno miesto šachmatų sąjungos ir Vytauto Didžiojo Universitetų šachmatų sekcijos vadovu. Paskutinė Lietuvos šachmatų pirmenybes suorganizavau Kulautuvoje 1944 metais. Jos, rusams veržiantis į mūsų kraštą, turėjo būti nutrauktos. Taipgi buvau Vytauto Didžiojo universiteto Akademinio sporto klubo pirmininku. 1948 ir 1949 metais tapau Rebdorfo lietuvių stovyklos šachmatų meisteriu. Atvažiavęs į Ameriką dalyvavau Michigano valstijos ir Detroito miesto pirmenybėse, kur ne vieną meisterį sudorojau. Dėl visuomeninės veiklos šiandien šachmatus apleidau.

Gyvendamas Rebdorfe buvau tos stovyklos tiekimo viršininkas (supply officer).

1944-45 metais Berlyne dirbau Lietuvių Sąjungoje, kuriai tuo metu vadovavo Rapolas Skipitis. Taipgi ten pat dirbo Vaclovas Sidzikauskas, Toliušis ir kiti.

Įsisteigus Letuvių tremtinių sąjungai, buvau Rotho, Nieurnbergo ir Ansbacho skyrių pirmininku.

Atvažiavęs į Ameriką, vienerius metus dirbau Detroito Lietuvių organizacijų centro valdybos sekretorium ir paruošiau jo įstatus. Dar kanauninko Juozo Končiaus laikais dviejus metus buvau Balfo direktorium. Prisidėjau prie Lietuvių žurnalistų sąjungos Amerikoje atgaivinimo. Lietuvių žurnalistų sąjungos Detroito skyriui priklausau nuo pat jo įsisteigimo. Porą kartų jam pirmininkavau.

Dirbau kun. dr. Tomo Žiūraičio vadovaujamoje komisijoje, kuri išleido Vlado Mingėlos parašytą kun. Miluko monografiją.

Trejus metus dalyvavau Detroito arkivyskupijos sinode, kuriame gyniau lietuvių parapijų ir kunigų teises. Pradėjęs savoje šv. Antano lietuvių parapijoje Detroite, išrenkamas į vis didesnius ir didesnius rajonus, pasiekiau aukščiausią pakopą—šv. Jono seminariją, kur sinodui vadovavo pats kardinols John Dearden su savo vyskupais pagelbininkais ir seminarijos profesoriais. Oficialiai sinodas baigtas iškilmingomis pamaldomis Cobo salėje, kur buvo paskelbti visi nutarimai.

Nuo 1966 m. iki šiandien esu Lietuvių Fondo tarybos narys. Dirbau jo pelno skirstymo komisijoje ir pirmininkavau keliems Lietuvių Fondo metiniams suvažiavimams. Be to jau daug metų esu Lietuvių Fondo Detroito vajaus komiteto pirmininku.

1979 metais buvau Amerikos Lietuvių Taryboje (ALTe) ir valdyboje. Gyvendamas Philadelphijoje 1949 metais įsijungiau į Lietuvių tremtinių sąjungos Philadelphijos skyriaus valdybą, o vėliau Philaldelphijos skyriaus valdybą, o vėliau, Detroite, nuo pat JAV Lietuvių Bendruomenės įsikūrimo, priklausau Detroito apylinkei. Du kartu buva JAV LB Detroito apylinkės valdybos pirmininku ir keletą metų—valdybos nariu. Būdamas pirmininku, 1959 metais suorganizavau pirmąjį JAV Lietuvių Bendruomenės visuotinį apylinkių ir apygardų pirmininkų suvažiavimą. Taipgi tuo metu Detroito apylinkės valdyba talkininkavo Windsoro Lietuvių Bendruomenės apylinkės dienas Windsore.

Jau trečią kartą esu išrinktas į JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybą. Dirbau komisijose, kurios perredagavo JAV LB ir PLB įstatus.

Dviems penkmečiams esu išrenkamas į PLB Seimą. Šiuo metu esu Pasaulio Lietuvių Beudruomenės Kontrolės komisijos pirmininku. Vadovavau komisijai, kuri paruošė įstatų pakeitimus Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungai įjungti į Pasaulio Lietuvių Bendruomenę. Du kartu pirmininkavau Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo rezoliucijų komisijoms. Šiuo metu esu JAV Lietuvių Bendruomenės Kra;to Valdybos pirmininkas.

Vytautas Kutkus

1980.7.18 d.

Emilijos Valentinaitės (Kutkienės) ir Vytauto Kutkaus vestuvinė nuotrauka, 1946 m. kovo 4 d.

Vytautas and Emelija Valantinaite-Kutkus pose for wedding picture March 4, 1946.

Nesvarbu kas, bet svarbu ką ir kaip daro

LIETUVAI IR LIETUVIAMS

Pokalbos su JAV LB krašto valdybos pirmininku Vytautu Kutkum

Vytautas Kutkus — visuomenininkas Detroito lietuviams pažįstamas gerą ketvirtį šimtmečio. Jo pėdsakai liko ne keliose, o veikiau keliolikoj organizacijų. Bet ilgiausiai, ryškiausiai ir sėkmingiausiai jis reiškiasi Lietuvių Bendruomenėje. Į LB Detroito apylinkės veiklą jis pasinėrė nuo pat jos įsisteigimo 1953 metais. LB svarba bei ateitimi tikėjimo neprarado nei vienai valandai. Jo veikla ėmė imponuoti toli už apylinkės ribų, vis didesniam būriui žmonių, vis toliau nuo Detroito. Nesistebiu, kad 1979 metais jis tapo JAV LB valdybos pirmininku. Kaip tik tuomet, kai Lietuvių Bendruomenės laukia vis didesni ir svarbesni darbai.

"Lietuvių Dienoms" panorus savo skaitytojus supažindinti su V. Kutkaus asmeniu bei jo — JAV LB krašto valdybos pirmininko — veikla, pateikiau jam keletą klausimų. Patogumo ir tikslumo dėlei, kalbėjomės raštu. Čia to pokalbio rezultatai.

— Žinome, jog išrinktas JAV LB krašto valdybos pirmininku. Jūs ilgai ir atsargiai telkėte savo bendradarbius. Malonėkite juos išvardinti ir bent trumpai apiarti jų pareigas.

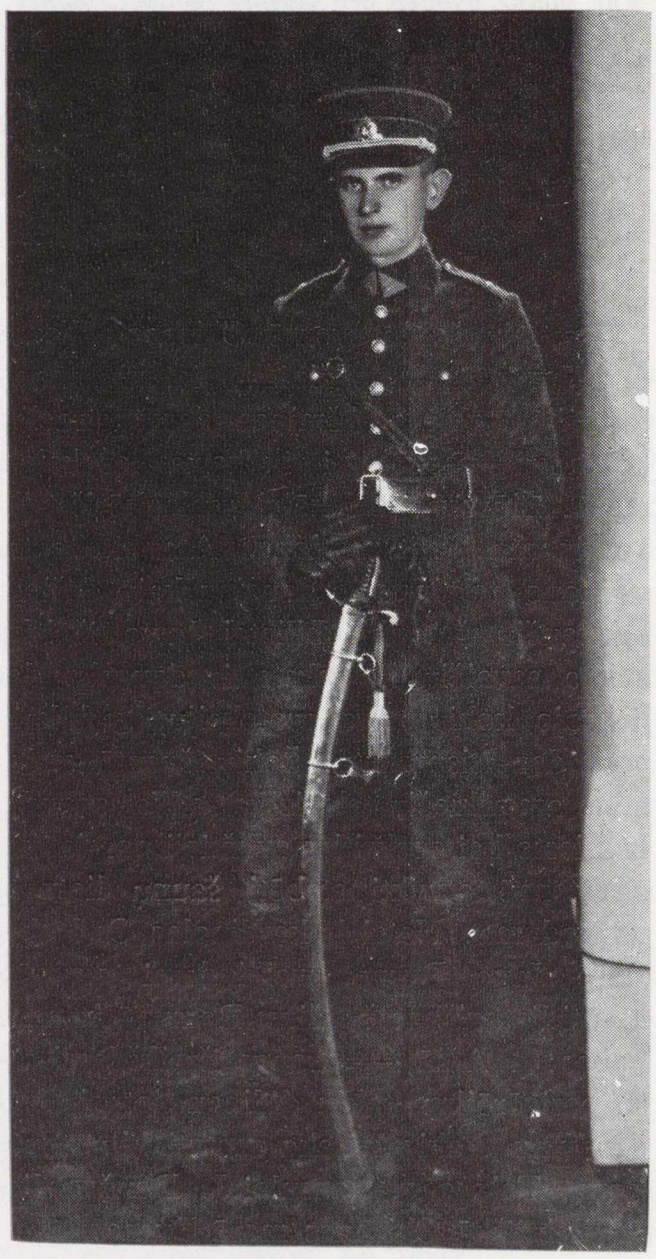

Jaun leitenantas V. Kutkus 1939 metais Šiauliuose.

Lieutenant Vytautas Kutkus, 1939, Siauliai.

— Krašto valdybos sąstatu esu labai patenkintas. Joje dirba daug patyrusių bendruomenininkų.

Visuomeninių reikalų tarybai vadovauja Algimantas Gečys. Jam talkina Algimantas Gureckas, Aušra Zerr, Rimas Česonis ir kiti tos tarybos nariai — visi patyrę asmenys LB politinėje veikloje, dauguma buvę krašto v-bos nariai.

Švietimo tarybai, kurioje yra virš 20 asmenų, vadovauja buvęs JAV LB švietimo tarybos pirmininkas ir PLB kultūrinių reikalų vicepirm. Jonas Kavaliūnas. Turiu pasidžiaugti, kad jam pradėjus pirmininkauti, santykiai su visomis mokyklomis pagerėjo. Gaila, kad J. Kavaliūnas išvažiuoja direktoriauti į Vasario 16 gimnaziją Vokietijoje. Reikės surasti naują švietimo tarybos pirmininką.

Kultūros tarybos vadovė — jauna, energinga ir pilna įvairiausių planų Ingrida Bublienė. Tikiu, kad mūsų kadencijai pasibaigus galėsiu tvirtinti, jog ji buvo geriausia kultūros tarybos pirmininkė.

Socialinė sritis L. Bendruomenėje buvo labai apleista, arba beveik neegzistavo. Šio darbo energingai imasi dr. Antanas Butkus, kuris turi sudaręs labai stiprią socialinių reikalų komisiją. Jis ne tik klebens JAV valdžios įstaigų duris, bet taip pat lietuvių tarpe surinks reikiamus duomenis, kuriais remiantis vystys savo veiklą.

Buvę JAV LB Deroito apylinkės pirmininkai: dr. Vytautas Majauskas, Vytautas Kutkus, dr. Kęstutis Keblys ir Jonas Urbonas 1970 metais.

Former Lithuanian Community of Detroit presidents: Dr. Vytautas Majauskas, Vytautas Kutkus, Dr. Kestutis Keblys and Jonas Urbonas, 1970.

Neseniai į kr. v-bos eiles įsijungė ir naujasis Lietuvių jaunimo sąjungos pirm. Virgus Volertas. Jis bando sustiprinti LJS veiklą Amerikoje.

Norėjau į savo kr. v-bą įtraukti ir Lietuvos vyčių atstovą. Tuo reikalu kalbėjausi ir pasikeičiau laiškais su jų pirm. Philip Skabeikiu. Jis iš principo buvo šiam klausimui palankus, tačiau pradžioje teks tenkintis su vyčiais tik palaikant artimus santykius.

Kiti krašto v-bos nariai: Karolis Balys, Albertas Misiūnas, Algis Rugienius, Robertas Selenis, Jonas Urbonas, Alfonsas Vėlavičius ir Aušra Zerr. Visi Jie labai uoliai atlieka savo pareigas.

— Jei neklystu, Jūsų vadovaujama kr. v-ba pareigas perėmė 1979 m. gale, tad šio pokalbio metu "valdžioje" esate vos apie pusmetį. Papasakokite, kokius svarbesnius darbus iki šiol esate nuveikę?

— Taip, dabartinė kr. v-ba savo pareigas perėmė 1979 m. gruodžio 15 d., tad intensyvi veikla prasidėjo tik su 1980 m. pradžia. Darbų marios, tad jų tik dalį galėsiu išvardinti.

Vos perėmus pareigas, ant mūsų pečių užgulė artėjanti Vasario 16-toji. Raginome visas apylinkes ir apygardas ją paminėti. Visuomeninių reikalų taryba pasiuntė laiškus visiems JAV senatoriams ir kongresmanams (virš 500). Tiems patiems asmenims ji pasiuntė laiškus ir Baisiojo Birželio proga. Apylinkėms išsiuntinėjo laiškų pavyzdžius prezidentui, gubernatoriams, senatoriams, kongresmanams, miestų merams ir spaudai. Pastangos nešė derlių. Congressional Records išspausdinti daugelio senatorių bei kongresmanų mums palankūs pasisakymai. Mūsų paraginti, spaudoje, ypač laiškų skyriuose, daug lietuvių kėlė Lietuvos pagrobimo klausimą,

Emilija Kutkienė, Detroito miesto burmistras Miriani ir JAV LB Detroito apyl. pirmininkas Vytautas Kutkus 1959 m. tarptautinio parado priėmime.

Emilija and Vytautas Kutkus, then president of Detroit's Lithuanian Community, meet with Detroit's Mayor Miriani in 1959.

lygindami jį su Afganistano okupacija. Aukas LB darbams remti rinkome, kaip ir seniau, vadovaudamiesi laisvo apsisprendimo principu. Turiu pasidžiaugti, kad lietuvių visuomenė vis stipriau už LB pasisako, ją remia. Šiais metais surinkome virš 50,000 dol. aukų, taigi maždaug 30% daugiau kaip pernai.

Vasario 16-jai praėjus, su švietimo taryba pradėjome rūpintis mokinių telkimo vajumi. Mokinių skaičius lituanistinėse mokyklose kasmet mažėja. Dabartinė kr. v-ba su švietimo taryba norėtų šių metų rudenį mokinių skaičių padidinti bent 10%. Tuo reikalu visoms apylinkių v-boms ir mokyklų vedėjams parašyta du aplinkraščiai, prašant sudaryti savo vietovėse vajaus telkimo komitetus ir paruošti sąrašus tų tėvų, kurių vaikai lituanistinių mokyklų nelanko. Netruks toms šeimoms siųsime laiškus, prašydami, kad savo vaikučius leistų į šeštadieninės mokyklas. Vėliau vietos komitetai kreipsis į tėvus dar asmeniškai arba telefonu.

Kulutūrinėje srityje irgi ieškome naujovių. JAV LB kr. v-ba nori atgaivinti Lietuvoje buvusią valstybinę literatūros premiją. Pradžiai kasmet skirsime po $3.000. Kultūros taryba, susitarusi su Lietuvių Rašytojų Draugija, jau paruošė ir paskelbė konkurso taisykles.

Padėkos savaitgalio metu Chicagoje ruošiame Teatro festivalį.

Dideliu įvykiu laikytina pirmoji JAV LB politinė konferencija, įvykusi 1980 m. birželio 10-11 dienomis Washingtone, DC.

1973 m. Lietuvių Fondo suvažiavimo prezidiumas. Iš kairės: dr. Gediminas Balukas, poetas Bernardas Brazdžionis ir tuo metu pirmininkavęs Vytautas Kutkus.

1973 Lithuanian Foundation convention committee are: Dr. Gediminas Balukas, poet Bernardas Brazdzionis and that year's presiding officer Vytautas Kutkus.

Ji buvo gerai išbalansuota ir vispusiškai pavyko. Dalyvavo maždaug po trečdalį vyresniosios, viduriniosios ir jaunosios kartos atstovų. Visos paskaitos gerai paruoštos. Atsilankė aukšti Baltųjų Rūmų, State Departmento ir partijų pareigūnai. Mūsiškiai konferencijos dalyviai, daugelis su politinių mokslų ar kt. sričių laipsniais, laisvai diskutavo su minėtais valdžios atstovais, arba taikliai juos klausinėjo.

Emilija Kutkienė ir Vytautas Kutkus su svečiais, švenčiant sidabrinę vedybų sukaktį.

Emilija is Vytautas Kutkus with guests, celebrating their silver wedding anniversary.

Liepos 6 d. Chicagoje sėkmingai praėjo VI Tautinių šokių šventė, viena iš didžiųjų LB renginių. Joje dalyvavo apie 2,300 šokėjų ir pilnas amfiteatras žiūrovų, kurie bilietus išpirko beveik prieš tris mėnesius prieš šventę. Šventės rengimo komitetas, vadovaujamas energingo Jono Talandžio, viską suorganizavo pasigėrėtinai. Svečių tarpe buvo kardinolas John Cody, Chicagos burmistrė Jane M. Byrne, daug kitų politikų.

Lietuvių Fondas yra pagrindinis pajamų šaltinis JAV LB kultūros ir švie;timo tarvboms. Tai įvertindama, kr. v-ba parašė du aplinkraščius JAV LB tarybos nariams ir apylinkių bei apygardų v-bų pirmininkams, ragindama visur sudaryti LF vajaus komitetus, arba bent skirti v-boms narius, kurie rūpintųsi LF reikalais. Taipgi ragino visas JAV LB apylinkes, apygardas bei tarybos narius įsijungti į Lietuvių Fondą.

Ši kr. v-ba palaiko labai artimus ryšius su JAV LB tarybos nariais, apylinkėmis bei apygardomis. Per pirmąjį savo veiklos pusmetį kr. v-ba įvairiais klausimais išsiuntinėjo net 22 aplinkraščius.

— O kokie svarbiausi darbai laukia artimoj ateity, šiais ir 1981 metais?

— Visų pirma — lituanistinis švietimas. Dar prieš naujus mokslo metus susikoncentruosime mokinių telkimo vajui, o rugsėjo mėnesį skirsime lėšų telkimui švietimo reikalams. Raginsime visas apylinkes ruošti Tautos šventės minėjimus, kurių metu rinksime aukas mokykloms. Didžiausią naštą lit. mokykloms išlaikyti neša mokinių tėvai. JAV LB paruošia ir išleidžia vadovėlius bei kitas mokslo priemones, organizuoja mokytojų kursus ir stovyklas ir tik praėjusiais metais su LF talka paskyrė 16,000 dol. tiesiogiai mokykloms paremti. Šio rugsėjo aukas norime daugiausiai šiam reikalui panaudoti.

Antras svarbus objektas — lietuviškos parapijos. Pavasarį, atostogaudamas Floridoje, kalbėjausi su JAV LB garbės pirmininku prel. Jonu Balkūnu. Mūsų kalba sukosi apie lietuvių parapijas. Sutarėme, kad lietuviškos parapijos turėtų tapti ne tik krikščionybės, bet ir lietuvybės tvirtovėmis. Šiuo metu turime lietuvių tautinių parapijų, kuriose nėra nei vienų lietuviškų pamaldų. Taipgi yra ir tokių parapijų, kur laikomos pamaldos lietuviškai, bet vis mažiau ir mažiau lietuvių jas belanko. Artimiausiu laiku kr. v-ba kreipsis į Lietuvių Kunigų vienybės vadovybę, kad bendromis pastangomis būtų bandoma šią dvigubą

JAV LB Krašto valdybos pirm. Vytautas Kutkus tariasi su senatorium Donald W. Riegle Lietuvos atstovybės išlaikymo klausimu, 1980 m. vasario mėn.

Vytautas Kutkus, president of Lithuanian Community, U.S.A., is conferring with Senatod Donald W. Riegle over the maintenance of the Lithuanian Embassy.

problemą išspręsti, arba bent sumažinti.

Socialinės srities pirm. dr. A. Butkus su savo komisija pradės siuntinėti visiems lietuviams anketas, norėdamas patirti, kokie socialiniai reikalai šiame krašte gyvenantiems yra svarbiausi. Galvojame net apie lietuviškų senelių namų steigimą.

Taipgi dabartinei kr. v-bai rūpi naujų LB apylinkių kūrimas ir silpnesnių sutvirtinimas. Pvz. tokioje didelėje Miami kolonijoje dar nėra LB apylinkės! Tuo reikalu jau tartasi su Floridos apyg. pirm. Kaziu Gimžausku, susirašinta su Miami klubo v-bos pirm. Sofija Šeputiene ir kt. Šiuo metu Miami surastas ryšininkas Petras Griškelis, kuriam siunčiame visą medžiagą, siuntinjamą apylinkių valdyboms. Tikimės netrukus turėti LB Miami apylinkę.

Kadangi šie metai yra rinkiminiai, kr. v-ba palaikys artimus ryšius su abiem JAV didžiosiomis partijomis, dalyvaus partijų platformų komiteto apklausiėjimuose ir įtaigos abu prezidentinius kandidatus būti palankiais Lietuvai bei lietuviams.

— Veiksnių nesutarimai nuodija lietuvišką atmosferą ir kelia visuomenės vienur pasipiktinimą, kitur abejingumą, visiška atšalimą. Mano paskutinis klausimas: ar dabartinė JAV LB krašto valdyba ką nors daro susitarimui su Altu pasiekti ir ar iš viso toks susitarimas įmanomas?

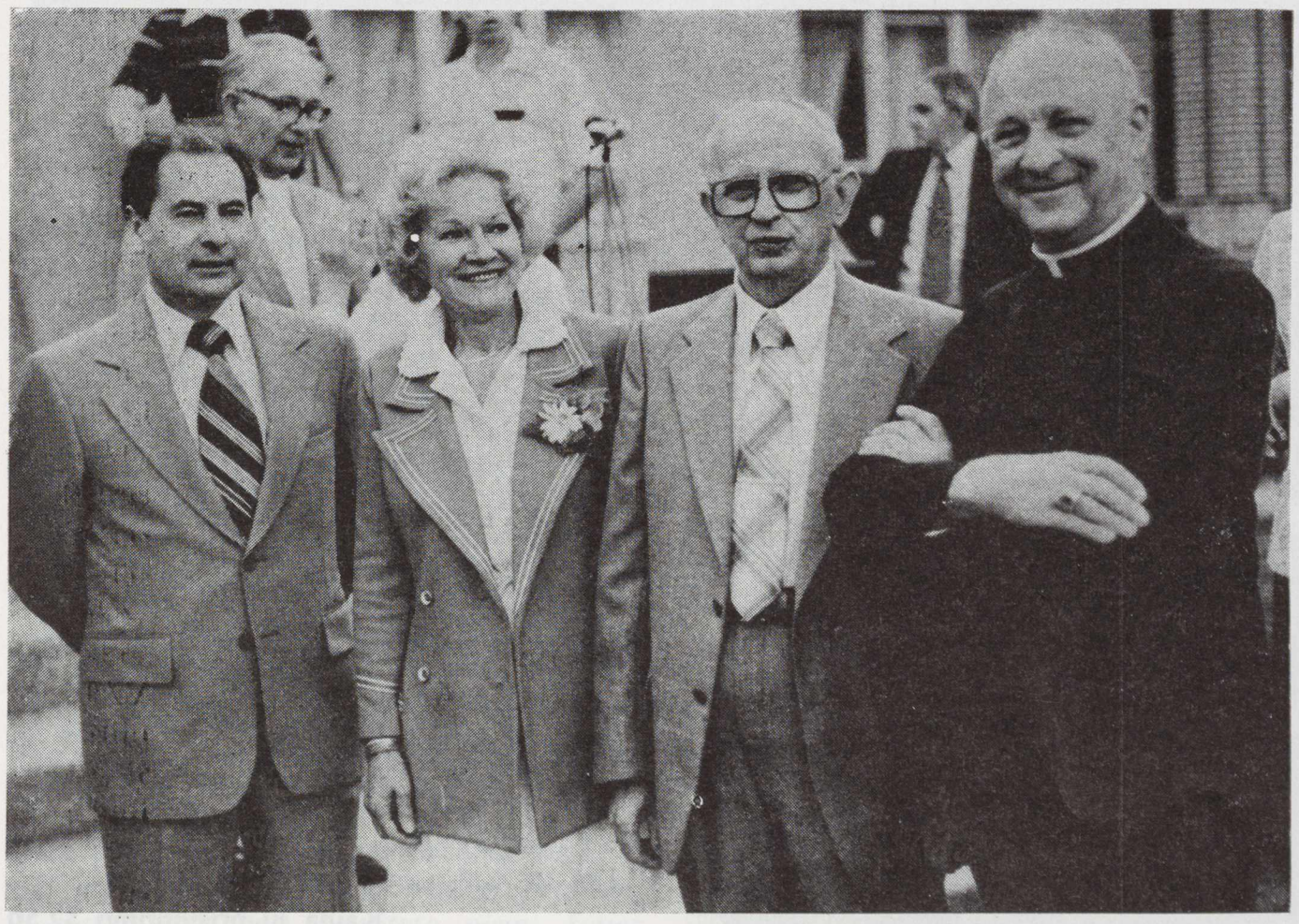

Šeštosios Lietuvių Tautinių Šokių Šventės atidarymo metu: PLB pirm. Vytautas Kamantas, Kanados LB Krašto valdybos vicepirm. L. Skripkutė, JAV LB Krašto valdybos pirm. Vytautas Kutkus ir vysk. Vncentas Brizgys.

At the opening ceremonies of the Sixth Annual Lithuanian Folk Dance Festival: World Lithuanian Community pres. V Kamantas; Canadian Lithuanian Community vice-pres. L. Skripkute; U.S. Lithuanian Committee pres. V. Kutkus and Bishop Brizgys.

— Tokio Jūsų klausimo laukiau ir mielai į jį atsakysiu.

Susitarimas su Amerikos Lietuvių Taryba yra vienas didžiųjų mūsų rūpesčių. Nuo pat šios kr. v-bos kadencijos pradžios, susirašinėjame su Alto pirm. dr. K. Šidlausku. Jau galtinai susitarėme, kad trijų Alto ir trijų JAV LB kr. v-bos atstovų susitikimas įvyks 1980 rugsėjo 13 d. 5 val. vakaro Detroite.

Ar yra vilties susitarti? Žinoma, kad yra. Jei nebūtų vilties, tai nebūtų buvę nei susirašinėjimo, nebūtų sutarta susitikimo data bei vieta. JAV LB to susitarimo siekė, siekia ir sieks. Visuomenė susitarimo irgi laukia. Susitarus nebebus eikvojamas laikas tarpusavio ginčams.

Netiesą kalba tie, kurie sako, kad LB siekia susitarimo tik dėl to, kad nori Altą perimti. Viešai Jums tvirtinu, kad tokių tendencijų LB visai neturi, nes mums užtenka savų vyresnių ir jaunesnių žmonių, kurie žino, kaip nueiti į Baltuosius Rūmus, State Departmentą, Senatą ar Kongresą. Turime užtektinai žmonių, kurie be jokių sunkumų gali parašyti memorandumus angliškai ir susikalbėti su valdžios pareigūnais, nelaužydami liežuvių. Ne, mes tikrai nenorime perimti Alto. Mes tik norime susitarti kaip lygus su lygiu ir užbaigti visiems žalingą erzelį.

Tačiau susitarimas galimas tik tada, kai abi pusės viena kitą respektuoja ir kada abi pusės susitarimo nori. LB pripažįsta, kad Altas Lietuvos laisvinimui daug nuveikė praeityje ir darbuojasi šiandien. Mes

JAV LB Krašto valdybos pirm. V. Kutkus susitinka su respublikonų kandidatu į JAV prezidentus Ronald Reagan ir jo žmona Nancy 1980 metais.

Lithuanian Community of USA president Vytautas Kutkus meeting with Republican presidential candidate Ronald Reagan and his wife, Nancy, 1980.

Alto instituciją respektuojame. JAV LB susitarimo su Altu siekia jau septyneri metai. Dalinių susitarimų jau buvo pasiekta anksčiau, JAV LB kr. v-ba juos patvirtino, bet jie užkliuvo Alte. Tikiuosi, kad dabartinė Alto vadovybė panašiai galvoja kaip mes, todėl tikimės, kad šį rudenį susitarsime.

Kadangi tai yra Jūsų paskutinis klausimas, baigdamas noriu pareikšti, kad kol būsiu JAV LB krašto valdybos pirmininku, visada vadovausiuos šūkiu: *Nesvarbu, kas padarė, bet svarbu ką ir kaip padarė.* Visus pozityvius darbus, nežiūrint ar juos atliks Altas, Vlikas ar kuri kita organizacija, su džiaugsmu priimsiu ir sveikinsiu.

— *Ačiū, gerbiamas Pirmininke, už pokalbį ir geriausios sėkmės Jums!*

Alfonsas Nakas

1980.VII.19

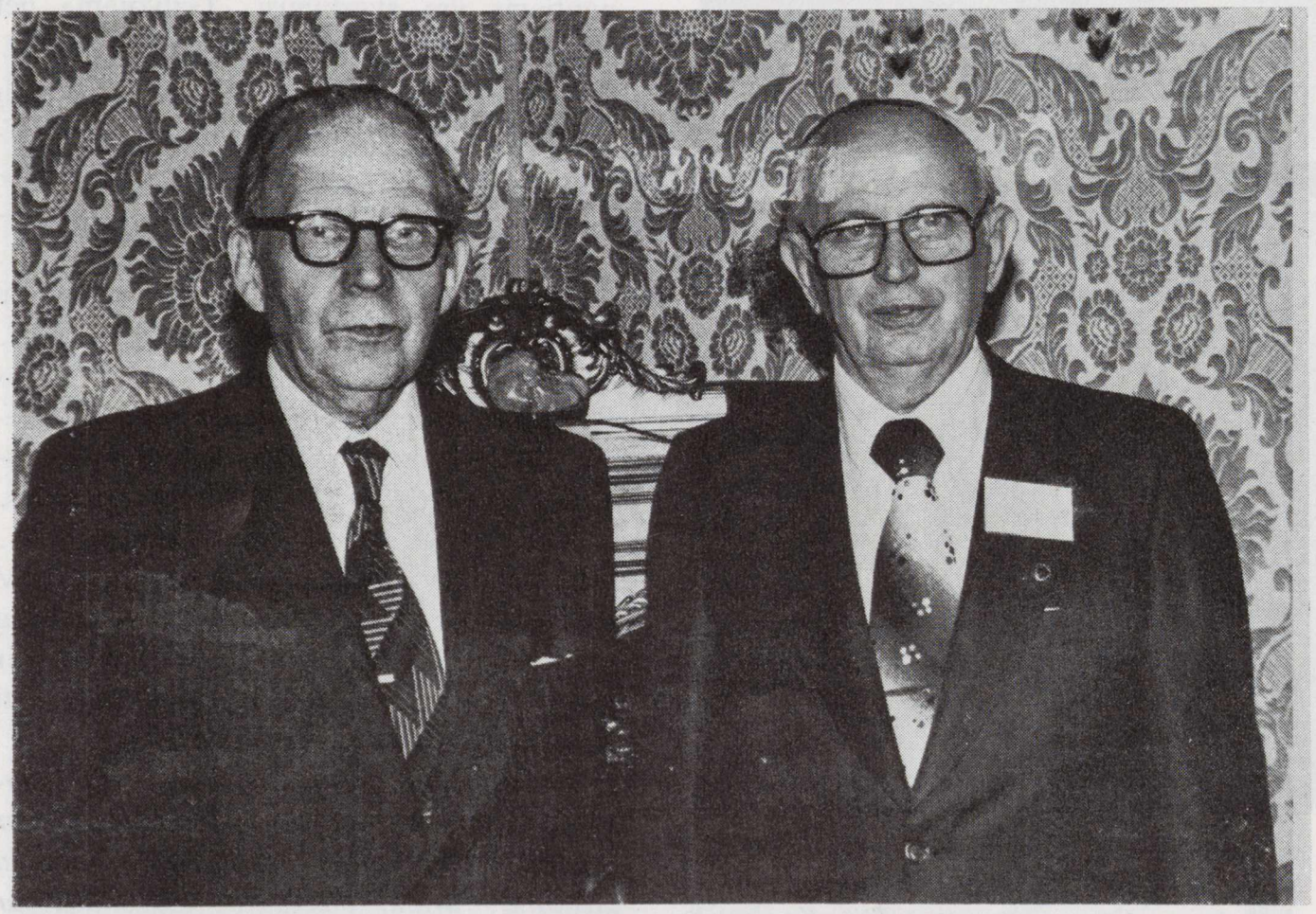

Lietuvos atstovas dr. Stasys Bačkis ir JAV LB tarybos narys V. Kutkus Lietuvos atstovybėje Washingtone 1978 m.

Lithuanian Charges d'Affaires Dr. Stasys Backis and Lithuanian Community Council member Vytautas Kutkus at the Lithuanian Embassy in Washington, D.C. 1978.

LD IŠLEISTOS KNYGOS VAIKAMS IR JAUNIMUI

Vytės Nemunėlio **Meškiukas Rudnosiukas.** Spalvotos dail. V. Stančikaitės iliustracijos. Kietais viršeliais. Kaina $4.00

Pridėkite persiuntimui 50 cnt.

Daumanto Čibo **Žaižaras.** Iliustravo dail. Ada Korsakaitė-Sutkuvienė.

Kaina su prisiuntimu $2.50

Danutės Brazytės-Bindokienės **Keturkojis ugniagesys.** Apysakaitė mažiesiems. Su Zitos Sodeikienės iliustracijom.

Kaina su prisiuntimu $2.50

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ ...

(Atkelta iš 3 pusl.)

Antrą valandą po pietų prasidėjo pati šokių šventė. Muziko Strolios diriguojamas orkestras iškilmių maršo garsais lydėjo JAV, Lietuvos, Brazilijos, D. Britanijos, V. Vokietijos vėliavas, nešamas į estradą. Prasidėjo paradas šokių grupių, kurių didesnes suskaldžius susidarė 76 vienetai. Priešakyje žygiavo šokių vadovė N. Pupienė. Neišpasakytai buvo įspūdinga stebėti, kaip žygiavo tokios gausios šokėjų gretos. Pirma visų ėjo grupės šokių vadovė (ar vadovas), po to du šokėjai nešė plakatą su žaliomis raidėmis išrašytu grupės vardu ir lietuviškų ornamentų pagražinimais. Minios plojo, stebėdamos, kaip žygiuoja šokėjai iš Downers Grove, Ill., Baltimorės, Toronto, Livonijos, Mich., Omahos, Philadelphijos, Londono, Ont., St. Petersburgo, Hartfordo, Kenoshos, Bostono, Chicagos, Detroito, Montrealio, Hamiltono, Clevelando, Libertivillės, Ill., Baltimorės, Melrose Parko, Ill., Cliffside Parko, N. J., Rochsterio, Anglijos, Lemonto, Brazilijos, Pittsburgho, Cicero, V. Vokietijos, Denverio, Arlington Heights, Ill., Londono, Ont., Brocktono, New Yorko, daug dėmesio susilaukė Vasario 16 gimnazijos grupė. Iš didesnių miestų buvo daugiau grupių, daugiausia, žinoma, iš Chicagos.

Ypatingo dėmesio atkreipė didžiulė Spindulio grupė iš Los Angeles. Iš šio miesto buvo atvykę daugiau kaip du šimtai: skrido lėktuvais, važiavo traukiniais, o kai kurios šeimos vyko net automobiliais, norėdamos vaikams parodyti plačiąją Ameriką. Losangeliečiai šokių išvakarėse domino daugelį ir savo vaidinimu "Viva Europa", į kurį taip gausiai veržėsi žmonės, kad greit buvo išparduoti dviejų spektaklių bilietai ir reikėjo greitomis suorganizuoti trečią. Chicaga džiaugėsi šiuo gražiu losangeliečių laimėjimu, vadovaujamu D. Barauskaitės.

Susidomėjimą kėlė ir vaizdžiu vardu pasivadinusi "Vakarų vaikai" grupė iš San Francisco. Visi jie jautė tautinio šokio vertę, ką labai taikliai savo sveikinimo rašte, išspausdintame specialiame šokių šventės leidiny, išreiškė Lietuvių Tautinių šokių instituto pirmininkė G. Gobienė:

— Lietuvių tautos didingą dvasinį ir kultūrinį lobyną gražiausiais žiedais atskleidžia tautiniai šokiai, kur kristalinėmis varsomis teka lietuvių jausmų ir minčių nuotaika ir įvykių raida. Juose glūdi ne tik tautos charakterio pagrindiniai bruožai, bet vidinio ir išornio gyvenimo reiškiniai, dvasinės ir kultūrinės vertybės ... Grakštusis šokio ritmas, puošiamas raštuoto audinio spalvų žaismų, šiandien visų lietuvių širdis džiugina ir sujungia.

Tautos himną ir JAV himną giedojo visas amphiteatras, pritariant specialiai šiai šventei sudarytam dūdų orkestrui ir specialiai suorganizuotam mišriam chorui. Choras pajėgus, sudarytas iš L. Operos choro, Dainavos, Vyčių, Tėviškės parapi-

Šokių šventės rengimo komiteto pirmininkas Jonas Talandis.
The chairman of the organizing committee of the Festival, Jonas Talandis, speaks to the spectators. Nuotrauka L. Meilaus

Šokių vadovė Nijolė Pupienė.
Foto A. Stasiulio
Mrs. Nijole Pupis, dance coordinator, is shown entering the theater.

Šokių šventės atidarymo iškilmės liepos 5 d. prie Laisvės kovų paminklo Jaunimo Centre. Rengimo komiteto pirm. Jonas Talandis taria atidarymo žodį. Dešinėje stovi Lietuvos kons. J. Daužvardienė, PL Bendruomenės pirm. V. Kamantas ir JAV LB pirm.. V. Kutkus.
Foto P. Maletos

The opening ceremonies of the Folk Dance Festival at the Lithuanian Youth Center at the monmument commemorating the Battles for Freedom on July 5. Addressing the public is committee chairman J. Talandis. To his right are Lithuanian Consul Mrs. J. Dauzvardis, World Lithuanian Community president V. Kamantas, and U.S. Lithuanian Community president V. Kutkus...

jos chorų. Inž. A. Rudis supažindino su garbės svečiais, kurių tarpe, be paminėtų, buvo vysk. V. Brizgys, senatorius Fr. Savickas, Cook apskr. tarybos pirm. G. Dunne buvo ,daugiau kongresmanų, seniūnų, Chicagos ir Illinois universitetų vadovų, daugelis kitų.

Komiteto pirm. J. Talandžiui paskelbus šokių šventės atidarymą, buvo miela stebėti, kaip šmaikščiai studentai šoko suktinį, sukčių, studentės publiką džiugino su blezdingėle, jaunių ir studentų grupės — su Prienų suktute, vestuvių polka. čigonėliu. Jaunių grupė pašoko kalvelį, Dzūkų polką, studentai dar pasirodė su oželiu, rugučiais, Suk, suk, ratelį. Šokiai buvo rūpestingai išmokti, darniai surepetuoti, praturtinti naujomis figūromis, kurios buvo be jokių apsirikimų atliktos. Šokių grupės buvo gerai susirepetavusios. Kiekviena tiksliai atliko savo uždavinį. Gerai išplanuoti šokėjų pasikeitimai sudarė neapsakomai milžinišką įspūdį.

Antroje dalyje išėjo vaikų grupės su savo gerai paruoštais šokiais: dyvas, šeinis; dar su jauniais pašoko Noriu miego. Jų šokių sklandumas rodė, kad šokėjų eilės neišseko, bus kas šoka ateities šokių šventėse.

Pasirodė ir šokio veteranai, atlikdami Siuntė mane motinėlė, žekelį. Nuometuotos moterys, ūsuoti vyrai vikrai sukosi tautiniame šokyje, neužsileisdami studentams. Pabaigai studentės pasirodė su lyriškąja sadute, o studentai pašoko komiškąjį žiogelį. Ypač įspūdingas savo figūromis, iš šokėjų sudarytais milžiniškais ratais, Malūnas.

Buvo neužmirštamai gilus išgyvenimas stebint kaip tie 2300 šokėjų, iš įvairių pasviečių suvažiavę, darniai jungėsi į sudėtingą šokį, sklandžiai, išplanuotai atliko perėjimus, žavėjo naujomis figūromis, kurios tai reiškėsi šokėjų rateliui skirtame kvadrate, tai išsiplėsdavo po visą milžinišką areną, apjungiant bendron kombinacijom tokius gausius šokėjų šimtus. Ir čia išryškėjo, kaip buvo teisingai sveikinimų knygoje pasakyta šokių vadovės N. Pupienės žodyje:

— Esame apdovanoti turtu, kurio daugelis mums gali pavydėti. Tai mūsų lietuviška kilmė. Jos šaknys siekia tėvų-protėvių žemę, maitindamos mus, tartum šakeles, per šimtmečius sukauptos kultūros syvais. Šokis, subūręs jus iš daugelio kraštų, atvedęs jus per kalnus ir marias į šią šventę, yra vienas tos kultūros ženklų... Šiandien kiekvienas jūsų tautiniuose drabužiuose man karališkai gražus; kiekvienas mylimas už tą entuziazmą, kuriuo vedamas stengiasi pažinti, išmokti ir išlaikyti tėvų paliktąjį turtą—lietuvišką dvasią, lietuvišką meną...

Įvairių lietuvių taut. šokių figūros, rateliai didžiulėje Chicagos amfiteatro salėje.
Nuotraukos P. Malėtos

The dancers perform at the Chicago Amphitheatre.

Lietuvių Tautinių Šokių Šventės 1980 m. liepos 6d. rengimo komitetas. Pirmoje eilėje iš kairės: D. Dundzilienė, N. Pupienė, V. Kutkus, J. Talandis, F. Strolia, A. Rudis, R. Rudaitienė. Antroje eilėje: S. Džiugienė, A. Sutkuvienė, E. Lapas, G. Rimkienė, J. Baris, D. Gutcaitienė, M. Jokaitis, R. Reklaitienė, J. Jakaitienė.

Folk Dance Festival Committee. First row: D. Dundziliene, N. Pupiene, V. Kutkus, J. Talandis, F. Strolia, A. Rudis, R. Rudaitiene. Second row: S. Dziugiene, A. Sutkuviene, E. Lapas, G. Rimkiene, J. Baris, D. Gotcaitiene, M. Jakaitis, R. Reklaitiene, J. Jakaitiene.

Visi nuoširdžiai sutiko LB pirm. V. Kutkaus padėkos žodį šokių šventės organizatoriams bei programos dalyviams. Ašaras spaudė, kai keliolikos tūkstančių minia pragydo Maronio "Lietuva brangi..."

Pažymėtina, kad šokių šventę praturtino ir instrumentinės bei vokalinės melodijos. Šalia dūdų orkestro ir jungtinio choro, dar buvo liaudies instrumentų orkestras su kanklėmis, lumzdeliais, rageliais, birbynėmis, skudučiais iš Chicagos, Clevelando, Toronto.

Šioje šokių šventėje nebuvo pamirštas ir religinis momentas: iš ryto buvo pamaldos Gimimo Švč. Marijos bažnyčioje. Šv. Mišias aukojo vysk. V. Brizgys su 6 kunigais, pamoksle lietuvių prisirišimą prie savo tradicinių vertybių iškėlė kun. A. Zakarauskas.

Vakare buvo retai pasitaikančio didingumo banketas Condessa Del Mar salėse, kur susirinko 2400 svečių. Daugiau norinčių jau nebebuvo įmanoma sutalpinti. Banketą organizavo patyrusi veikėja S. Džiugienė. Čia buvo išdalinti žymenys šventės organizatoriams, šokėjų grupių vadovams. Apie šokių šventės rengimo pirmininką LB pirm. V. Kutkus pasakė, kad jis brangesnis už auksą.

Sėkmingomis pranešėjomis šokių šventėje buvo V. Kerelytė ir St. Pautienienė, o bankete — R. Janulevičiūtė.

Šokių šventės organizavimas vyko labai sklandžiai, nes buvo įtraukta apie 200 asmenų, kurių daugelis turi patyrimo amerikiečių įstaigose ir pasisavinę modernius verslo metodus. Darbas vyko komisijomis. Banketo komisijai vadovavo S. Džiugienė, bilietų platinimo — G. Rimkienė, fotokorespondentų —V. Jasinevičius, laimėjimų —E. Lapas, leidinio — O. Baris, registracijos ir transportacijos kom. pirm. —R. Reklaitienė, šokių susipažinimo vakaro — L. Radvila, žiemos festivalio (keliant lėšas) — D. Dundzilienė, salės tvarkymo— A. Milunas, pirmosios pagalbos — dr. A. Gleveckas, lėšų telkimo banketo — J. Jakaitienė.

Pagrindinį šventės rengimo komitetą sudarė — pirm. J. Talandis, programos vadovė N. Pupienė, muzikinis vadovas F. Strolia, jam talkino A. Kaminskas, sekretorė R. Rudaitienė, ižd. D. Dundzilienė, L.F.D.F. atstovas Br. Juodelis, JAV LB atstovas M. Jakaitis, Taut. šokių instituto atstovė G. Gobienė, programos asistentė G. Čepaitytė ir J. Reginienė, meninis apipavidalinimas ir iliustracijos — A. Korsakaitė-Sutkuvienė, spaudos ir radijo koordinatorė D. Gotceitienė, filmo direktorius A. Kezys, S.J., garbės svečių priėmimo ir lėšų telkimo inž. A. Rudis, narė R. Gierštikaitė, šventės būstinės sekretorius V. Palubeckas, šventės plakatas — A. Trinkūnas, apšvietimas — K. Cijūnėlio, garso koordinatorius Š. Gotceitas, bilietus platino N. ir J. Vazneliai.

Jungtinis darbas apvainikuotas dideliu pasisekimu. Belieka pakartoti ankstybesnės šventės organizatoriaus Br. Juodelio žodžius:

—Šios šventės džiaugsmo ir gyvastingumo ugnelė tegu nuolatos liepsnoja mūsų jaunimo širdyse.

Ypatingai mes galime pasidžiaugti savo didžiu jaunimo ryžtu. Lietuvių Tautinių Šokių Instituto pirmininkės G. Gobienės žodžiais tariant:

— Kol jaunimas šoka, tol jis yra gyvas lietuvybei, kol jis didžiuojasi prieš didžiąsias tautas, kad yra lietuvis, tol jis žino, kad kraštas, iš kurio mūsų šokėjai yra kilę — Lietuva — dar nėra laisva.

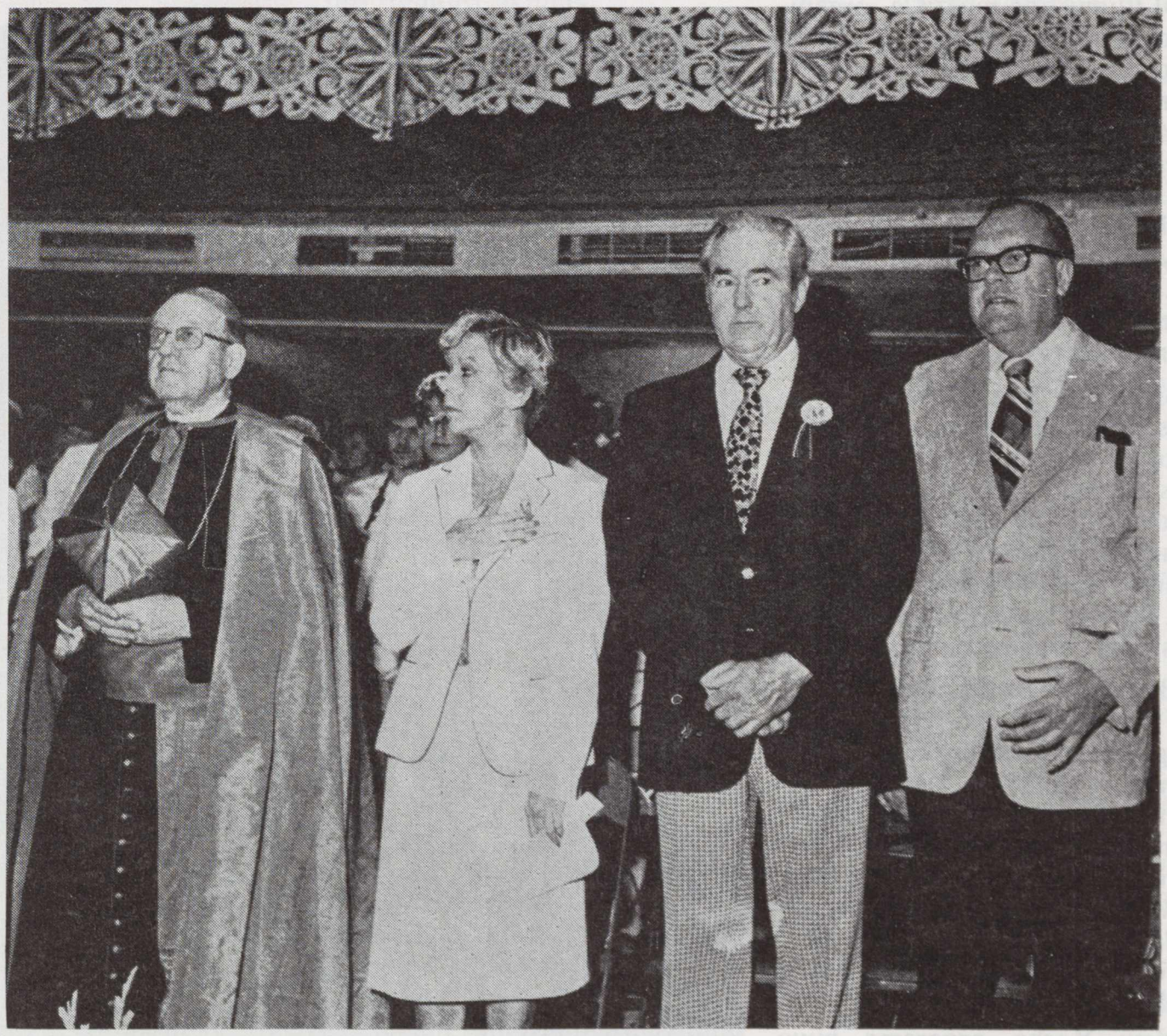

Garbės svečiai šokių šventėje. Iš kairės: kardinolas J. Cody, Chicagos merė Jane Byrne, Cook apskr. tarybos pirm. G. Dunne, kongresmanas E. Derwinski.

The guests of honor participate in the opening ceremonies. Cardinal Cody, Chicago Mayor Jane Byrne, Cook County Board Chairman G. Dunne, and Congressman E. Derwinski.

Photo L. Meilus

New Yorke, Kultūros Židiny — Bernardas Brazdžionis skaito savo kūrybą *Foto L. Tamošaitis*

Bernardas Brazdzionis reads his poetry at the hearth of culture in New York.

"Throughout the World Travels the Poetic Word" was the title of Bernardas Brazdzionis' traveling recital. Literary evenings were organized in New York on April 20; Philadelphia, April 26; Baltimore, April 27, and Rochester, May 3.

PER PASAULĮ KELIAUJA POEZIJOS ŽODIS

Tokiuo vardu skelbė programos šiemet balandžio-gegužės mėn. 4 rengtus poezijos vakarus: balandžio 20 d. — New Yorke, Kultūros Židinyje; rengė Maironio Lituanistinė mokykla, organizavo Paulius Jurkus; balandžio 26 d. Philadelphijoje, rengė ateitininkai, organizavo Vytautas Volertas; balandžio 27 d. Baltimorėje, rengė Lietuvių Bendruomenė, organizavo ir pravedė Juozas Gaila. Šios popietės programoje dalyvavo dar rašytojas Jurgis Jankus iš Rochesterio. Gegužės 3 d. Rochestervje įvyko vakaras, kurį suorganizavo Jurgis Jankus.

Šis poeto Brazdžionio literatūrinis "tūras" panašus į prieš pora metų įvykusią kelionę po Australijos lietuvių kolonijas. Tie vakarai dar kartą įrodė, kad mūsų visuomenė gausiai tokius parengimus remia į juos atsilankydama, jautriai seka programą, poeta svečia nuoširdžiai priima.

Bernardas Brazdžionis turi gerai parengęs vieno viso vakaro programą, susidedančią ne vien iš eilėraščių skaitymo, bet su atitinkamais komentarais, nuotykiais, literatūriniais pasakojimais, kurie tartum intermedijos, programa paįvairina pagyvina, daro nenuobodžia iki paskutinės minutės, kurios klausytojai nė nelaukia ir mielai dar klausytų.

New Yorko programa buvo papildyta sol. O. Pliuškonienės solo dainomis; Philadelphijoj prisidėio jauna pianistė, o svečia originaliai pristatė jaunimas. Baltimorėje visą programą atliko du rašytojai: poetas Brazdžionis ir beletristas Jankus. Gi Rochesteryje visas vakaras buvo atiduotas vienam svečiui Ir čia, atrodo, ir autorius ir publika vieni kitus labiausiai suprato, vieni su kitais "susikalbėjo". Šilta, jauki, kartais pertraukiama plojimų, kartais gardaus juoko, literatūrinė nuotaika su augančiu crescendo užtruko (su pertrauka) beveik dvi valandas.

Štai keletas spaudos atsiliepimų iš periodikos:

Kultūros Židinyje —

"Atitraukus uždangą, visus patraukė didelis piešinys — lyg tai būtų mūro siena, kur įmūryti knygų viršeliai kaip plytos. Tai buvo Bern. Brazdžionio išleistų knygų viršeliai, tik jų dalis..." (Pano piešė R. Bureikienė).

"Su triukšmingais plojimais sutiktas poetas Bernardas Brazdžionis. Tai buvo bene pirmas atvejas, kad vienas žmogus sugebėjo taip pagauti publiką. Svečias poetas galėjo skaityti ir kalbėti, ir visi atsidėję klausėsi." (Darbininkas, nr. 18, j.p.)

"Virš trisdešimt metų negirdėjus jo skaitant, buvo tikrai malonu pastebėti jo padarytą pažanga, išlygintą toną, puikią dikciją. Nepaprastai buvo malonu matyti ir kartu girdėti lietuvį poeta taip tobulai perduodant, savo jausmingą ir prasmingą kūrybą.." ("Dirva", birž. 5 d., nr. 23, J. P. Lenktaitis).

Šio literatūros vakaro proga "Darbininkas" (bal 25 d., nr. 17) išspausdino vedamąjį "Literatūros vakarų prasmė", kur, aptaręs literatūros vakarų prasmę, apie įvykusią programą, tarp kitko, sako: "Kad žmonės išsiilgo to poezijos žodžio, rodo ir New Yorko faktas — į šį literatūros vakarą-koncertą susirinko per 250 žmonių, ir visi su dideliu dėmesiu ir pagarba poetui sekė ir klausėsi jo žodžio. Ir visi pajuto, kad štai pasidarė ir prasmingiau ir šviesiau. Visi tartum sustiprėjo ir suėjo į vieną lietuvišką bendruomenę, nes poezija yra sielos kalba, sielos muzika, kuri įeina į žmogų ir jį pakelia..."

"Poetas Bernardas Brazdžionis skaito tikrai artistiškai. Pagaunančiai. Net šiurpas sukrečia. Pamatai visą naują kūrinį, jo architektūrą. Jo grožį, kurio pats skaitydamas nebuvai supratęs. Taigi per autoriaus skaitymą pasiekiamos didesnės poezijos gelmės."

Iš Baltimorės:

"... skoningai papuošton scenon buvo pakviestas Bernardas Brazdžionis. Poetas vien tik savo pasirodymu nuteikė visa salę.

New Yorke po programos Bern. Brazdžionis su kitais programos dalyviais ir rengėjais Iš dešinės: vakaro "spiritus movens" rašyt. Paulius Jurkus, poetas L. Žitkevičius, tėvų komiteto pirm. G. Žemaitaitis (kalba), Bernardas Brazdžionis, mokyt. N. Ulėnienė, solistė Ona Pliuškonienė ir jos akompaniatorė. *Foto L. Tamošaitis*

Following the program, poet Brazdzionis is photographed with other participants. From right to left, the evening's planner, Paulius Jurkus, poet L. Zitkevicius; Parents' Committee chairman G. Zemaitaitis [speaking]; B. Brazdzionis; teacher N. Uleniene; soloist O. Pliuskoniene, and accompanist.

Philadelphijoje po programos. Iš kairės: D. Jakienė ir R. Česonienė, atlikusios stilingą poeto apibūdinimą, vardu "Ilgų metų sakmė sunkaus likimo tautai"; svečias poetas Bern. Brazdžionis; R. Pliuškonytė ir T. Viesulas, padeklamavę ištraukų iš Meškiuko Rudnosiuko.

Nuotraukoje nėra Virgaus Volerto, tarusio įžangos ir pabaigos žodžius.

Bernardas Brazdzionis is shown with participants of the recital in Philadelphia.

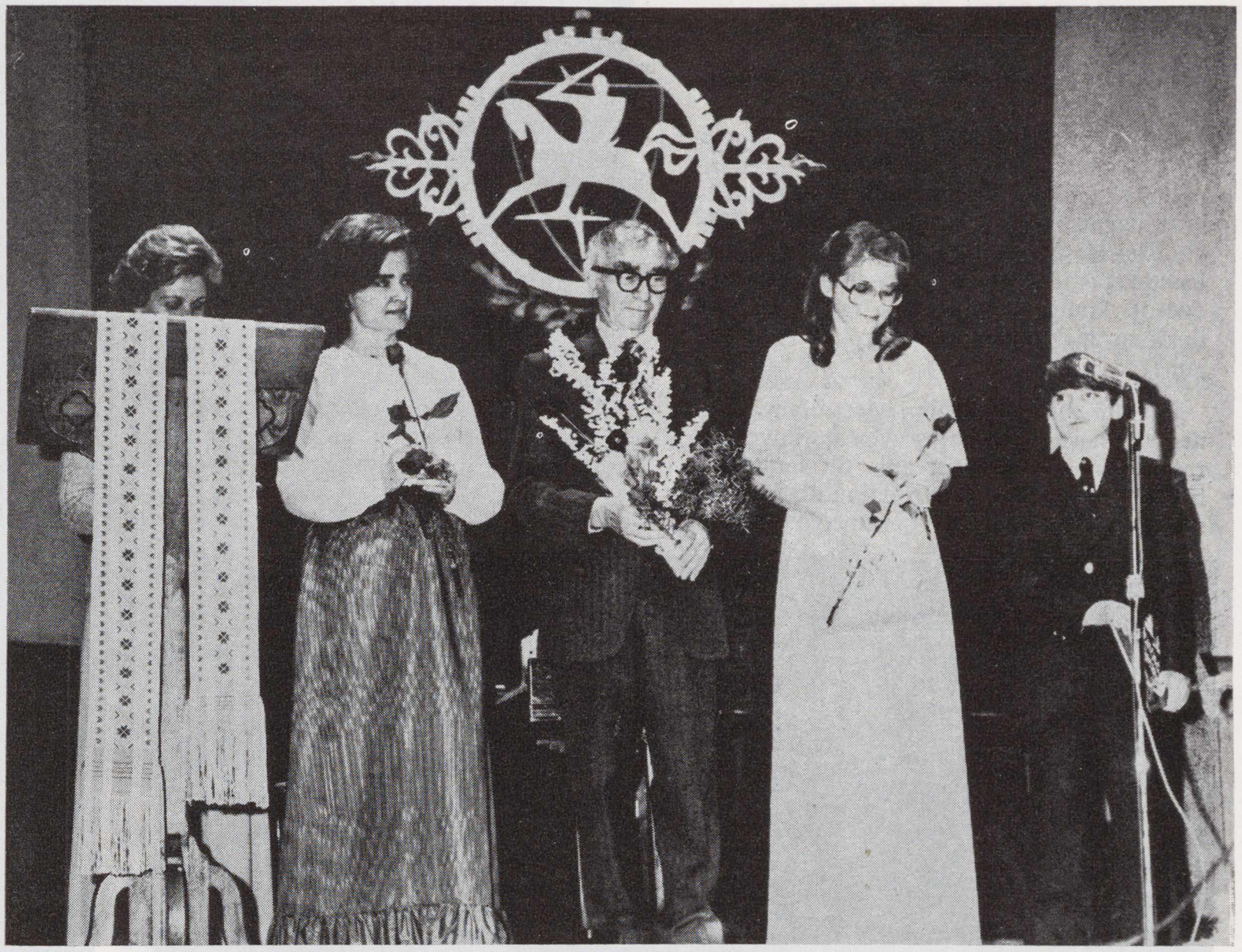

Sakysit, čia pertempiu stygą. Gal. Bet aš tokį jausmą pergyvenau ir manau, kad ne vienas toks buvau." (Draugas, 80.5,, A, Radžius).

Iš Rochesterio —

"Tą vakarą Šv. Jurgio lietuvių parapijos žemutinė salė buvo pilnutėlė. Kai poetas Bern. Brazdžionis pakilioj laikysenoj priartėjo prie specialiai parengto pranešimų stalo, poetas neatrodė nei pavargęs, nei jo draugiškas ir pasabus žvilgsnis be ateities vizijos. Galva, kaip ir anomis jaunystės dienomis, aukštai pakelta, žvilgsnis skrenda per susirinkusių galvas. Publika sustojus pasitinka ilgais plojimais." (Draugas, nr. 112, A. Sabalis)

Iš Philadelphijos —

"Ilgoko plojimo lydimas, nerodydamas jokio nuovargio žymių, su giedriu šypsniu Bernardas Brazdžionis įžengė į sceną pradėti antrą šio vakaro programos dalį. Poetas publiką jau buvo tvirtai pagavęs, sakykime, suėmęs į savo poetinę nuotaiką pirmuoju išėjimu. Ta pati nuotaika lydėjo ir antrąją vakaro dalį, kurioje jis buvo pasakojimuos nuotaikingas, žaismingas, dažnais atvejais net į rimtus epizodus vertė žvelgti pro humoro akinius..."

Reportažas baigiamas:

"Poetui buvo padėkota žodžiais ir gėlėmis. Klausytojai ilgu plojimu ir dėkingais žvilgsniais nulydėdami Brn. Brazdžionį nuo scenos, atrodo, sielos gelmėse buvo laimingi, galėję išgirsti jo žodį... Šioje išvykoje jis buvo New Yorke, Baltimorėje ir Philadelphijoje. Bet kiek kolonijų jo nematė ir negirdėjo. O būtų didžiai naudinga, kad jo poezijos vakarai būtų organizuojami sistemingai ir kad jam būtų sudarytos sąlygos aplankyti visus lietuvių telkinius. Tuo turėtų pasirūpinti JV LB Krašto valdyba, nes Bern. Brazdžionio žodis yra gyvas šaltinis ir lietuvybės palaikymui, ir paskata.. kūrybinio nusiteikimo" ("Draugas", geg. 31, B. Raugas).

Nuotraukų iš Baltimorės ir Rochesterio, kadangi spalvotos, gaila, negalėjome panaudoti. *Red.*

New Yorke. — Bern. Brazdžionis su kolegomis rašytojais, atsilankiusiais į literatūros vakarą. Iš kairės: P. Jurkus, L. Žitkevičius, Pr. Naujokaitis, A. Rimydis, St. Santvaras, Stp. Zobarskas, K. Grigaitytė. Bern. Brazdžionis, Nelė Mazalaitė, L. Andriekus.

Foto L. Tamošaitis

Bernardas Brazdzionis with the evening's participants accept the audiences' acclamation in New York.

"CARMINA BURANA"

Tekstas, jos autorius ir kompozitorius

Šiais metais Chicagos Lietuvių Opera šalia populiarios operos "Pajacai" pastatė publikai mažiau girdėtą, bet pasaulio scenose pagarsėjusią "Carmina Burana". Buvo išleistas "Carminos Buranos" lietuviškas tekstas ir vertėjos žodis apie tekstą bei operos kompozitorių. Čia tąjį žodį patiekiame kiek sutrumpintą ir LD skaitytojams.

" 1803 m. benediktinų vienuolyne (Benediktbeuern), Bavarijos Alpėse, buvo surastas senas rankraštis: apie du šimtai eilėraščių — atrodo, skirtų dainuoti, kuriuos sukūrė nežinomi XIII šimtmečio poetai-klajūnai. Dauguma dainų parašyta viduramžine lotynų kalba, įterpiant senovinės prancūzų ir vokiečių kalbos posmų. Toji poezijos antologija buvo išleista, rinkinį pavadinant "Carmina Burana".

Knygos lakštuose tekstas pramiegojo dar šimtą metų, kol vokiečių kompozitorius C. Orff, pasirinkęs dainų pluoštą, sukūrė joms muziką. "Carmina Burana" premjera įvyko Frankfurte prie Maino, 1937 m., ir nuo to laiko —iš šimtmečių miglos prisikėlę viduramžių jaunuoliai ir skaistaveidės jų merginos — nebenueina nuo pasaulio scenų.

"Carmina Burana" eilėraščius suka dvi, viena kitai priešingos ašys: maištaujanti žmogaus dvasia ir neišvengiamas pasidavimas likimui. Nušvinta meilės ekstazė, sielą persmelkia pavasario skaistumas, vy-

Stasys Baras, baigęs dainuoti garsiąją "Pajacų" operos ariją, Lietuvių Operos pastatyme Chicagoje.

The Lithuanian Opera also presented the opera "Pagliacci" this year. Stasys Baras is shown singing the famous aria from the opera.

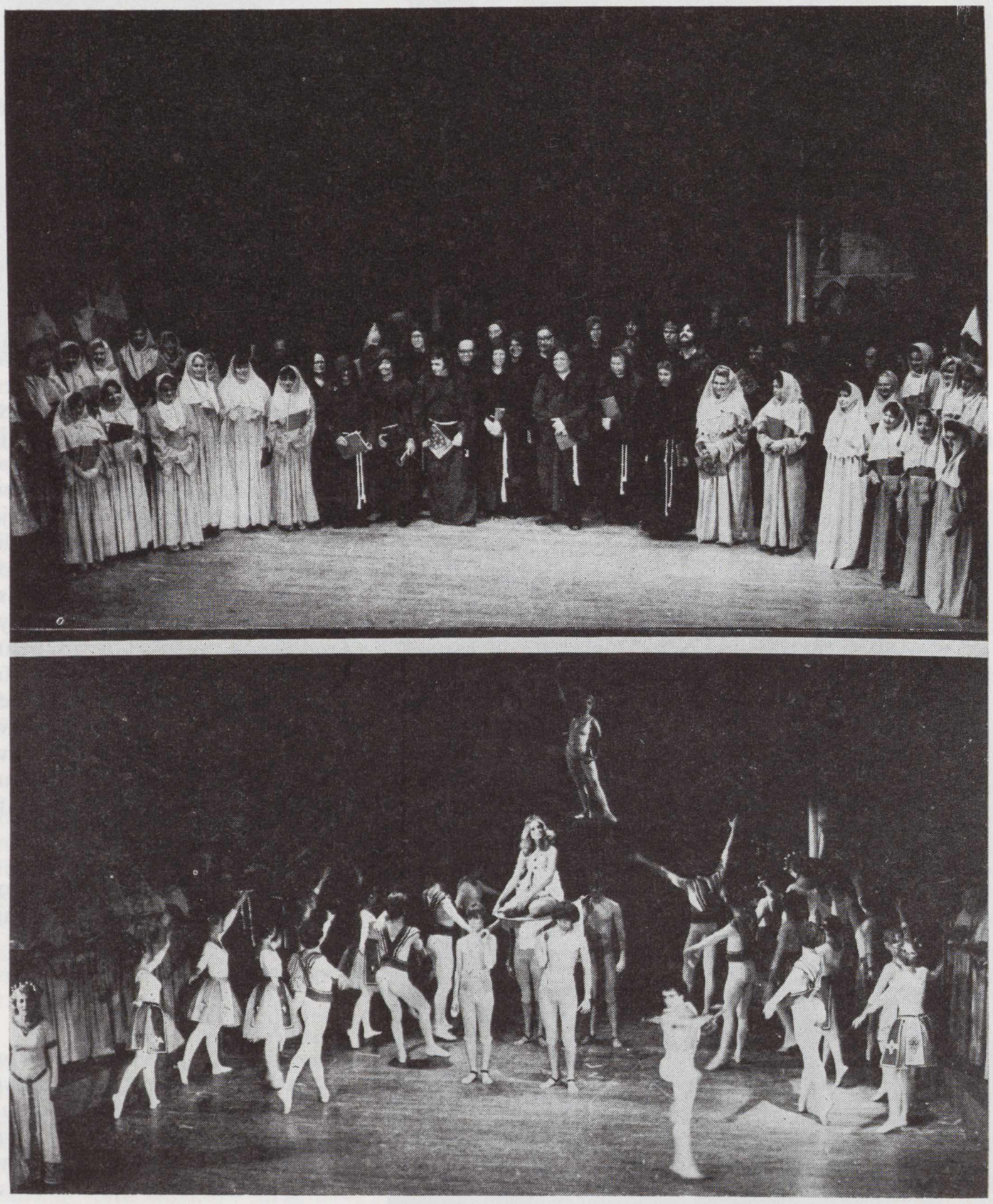

VIRŠUJE —
Lietuvių Operos choras po "Carmina Burana" paskutinio spektaklio Chicagoje. Spektakliai buvo balandžio 19, 20 ir 26 dienomis.

ŽEMAI —
Veneros pagerbimas. Finalinė scena iš "Carmina Burana" pastatymo Lietuvių Operos spektaklyje Chicagoje.

Above: Lithuanian Opera choir after their finnal performance of "Carmina Burana" on April 26 in Chicago. Below: The Adoration of Venera, from the final scene of "Carmina Burana." ....

no svaiguly valandėlei apsisuka galva. Tolumoj, lyg regėjimas, pasivaidena iliuzorinė laimė, tačiau netrukus Fortūna klastingai nusigręžia—gniūžta svajonės, baigiasi šaunus skrydis į nepasiekiamą džiaugsmą.

..."Carmina Burana" apdainuoja ne kryžiaus karus,, kurie tuo metu buvo įsisiūbavę, ne karalius, ne ritierius ir ne kilnias jų damas. Bevardžiai poetai pasineria į paprasto žmogaus išgyvenimus, kuris, lygiai kaip ir mes, mylėjo, ieškojo laimės, džiaugdavosi mažom jos skeveldrom ir lengvai patikėdavo Fortūnos pažadams. Žemės jėgų galinga trauka, tarp jų besiblaškantis žmogus ir bedugnėn jį nešanti povandeninė srovė — apie tai dainuoja "Carmina Burana". Tai ne vieno kurio išrinktojo neįtikėtina istorija, bet mūsų visų kasdieninė drama. Todėl ji universali.

Nors kompozitorių ir nežinomus libretistus skiria septyni šimtai metų, dvasioje jie atrodo stebinančiai artimi.

Šios sceninės kantatos pulsas yra tvinkčiojantis jos ritmas, valdomas įspūdingos mušamųjų jėgos. Orffo orkestras didžiulis. Ir neįprasto sąstato. Kompozitoriui būdinga antiromantinė orkestruotė, ypač liečianti styginius instrumentus. Arfa pasitraukia; jos vietoj prabyla du agresyvūs

Alvydas Vasaitis, Lietuvių Operos dirigentas repeticijos metu.

Alvydas Vasaitis conducting the Lithuanian Opera in Chicago.

fortepijonai. Įžengia čelesta, cimbolai, ksilofonas; išsirikiuoja timpanai, būgnai, kastanjetės ir kiti ritmo sargybiniai. Vienumon sulydyto orkestro skambesį pakeičia paskirų instrumentų spalvingi pasisakymai...

Carl Orff laikė teatrą "visų menų sinteze", siekdamas sceninių ispūdžių jungtinio poveikio į žiūrovą. "Carmina Burana" būdingiausias ir labiausiai žinomas jo kūrinys, žaidžia judesiu, garsu, šokiu, daina ir vaizdine scenos magika, lyg margais kaleidoskopo žėručiais, kurie susibėga draugėn kiekvienam spindulingam momentui..

Lietuvių Opera, pasirinkusi "Carmina Burana", parodė nemenkos drąsos ir polėkio. Operinėj literatūroj sunku būtų rasti šiam Orffo kūriniui palyginimą. Harmoninio braižo prasme jis neįsirikiuoja į radikalų avangardą; galutinai neprisiglaudžia nei prie Monteverdi išpažinėjų, nei prie neoklasikų. Jieškodami panašumo jo sceninei išraiškai, gerokai paklaidžiosim — nuo statiškų antikos chorų iki modernios pantomimos lyrinio sarkazmo. Viena aišku: su tradicine opera "Carmina Burana" maža teturi bendro. Viduramžinis tekstas ir gaivi jo interpretacija sukrovė savaimingą žiedą, nes teatras yra gyvastingumo šiltadaržis, kur tai, kas sena — nuolatos atsijaunina. (Birutė Pūkelevičiūtė)

Visos foto nuotraukos
V. Jasinevičiaus

LDK Birutės D-jos nauja vėliava

Š. m. birželio 1 d. puošnioje Chicagos Tautinių Namų salėje LDK Birutės D-jai buvo įteikta antroji organizacijos vėliava. Pirmąją vėliavą draugijai nepriklausomoje Lietuvoje įteikė gen. Nagevičius. Jos likimas yra nežinomas.

Šios, antrosios, vėliavos mecenatai yra Diminskių šeima. Krikšto tėvai: Sofija Oželienė ir pulk. Jonas Švedas; krikšto apeigas atliko kun. J. Borevičius. Vėliava yra beveik tikra pirmosios replika, su meile ir kruopštumu rankomis puošniai ir simboliškai išsiuvinėta, papuošta per Sibirą iš Lietuvos atkeliavusiais gintarais ir prie koto pririšta tautine juosta.

Sekančią dieną, birž. 2, ji buvo nunešta ir pastatyta Laisvės Kovų muziejuje, kur lauks grįžimo į laisvą Lietuvą.

Po vėliavos krikšto, pristatymo ir sveikinimo kalbų, Lietuvos gen. kons. Juzė Daužvardienė buvo pakelta į garbės pirmininkes ir jai sugiedota "Ilgiausių Metų".

Programą įspūdingai atliko solistė Praurimė Ragienė.

Po oficialiosios dalies tautiniais drabužiais pasipuošusios draugijos narės ir jų svečiai buvo puikiai pavaišinti karšta vakariene. Šventę rengė Chicagos centrinio skyriaus valdyba su pirmininke Kazimiera Leonaitiene priešaky.

Los Angeles Birutiečių atstovė Rūta Sakienė parsivežė nepamirštamus ir geriausius įspūdžius. (k.)

"Carmina Burana" baleto choreografai ir pagrindinių rolių atlikėjai: Violeta Korsakaitė ir Jaunutis Puodžiūnas. tavernos scenoje.

Choreographers and performing artists for "Carmina Burana" are Violetta Karosas and Jaunutis Puodziunas.

Chicagos Birutiečių vėliavos šventinimo iškilmėse, iš kairės: V. Genienė, M. Tumienė, S. Oželienė, pulk. Švedas, kons. J. Daužvardienė, kun. J. Borevičius, Rūta Sakienė (iš Los Angeles), K. Milkovaitis ir K. Leonaitienė.

The Society of Birute celebrates the Blessing of its Flag' From left to right: V. Geniene, M. Tumiene, S. Ozeliene, Col. Svedas, Consul J. Dauzvardiene, Father J. Borevicius, Ruta Sakiene [from Los Angeles], K. Milkovaitis and K. Leonaitiene.

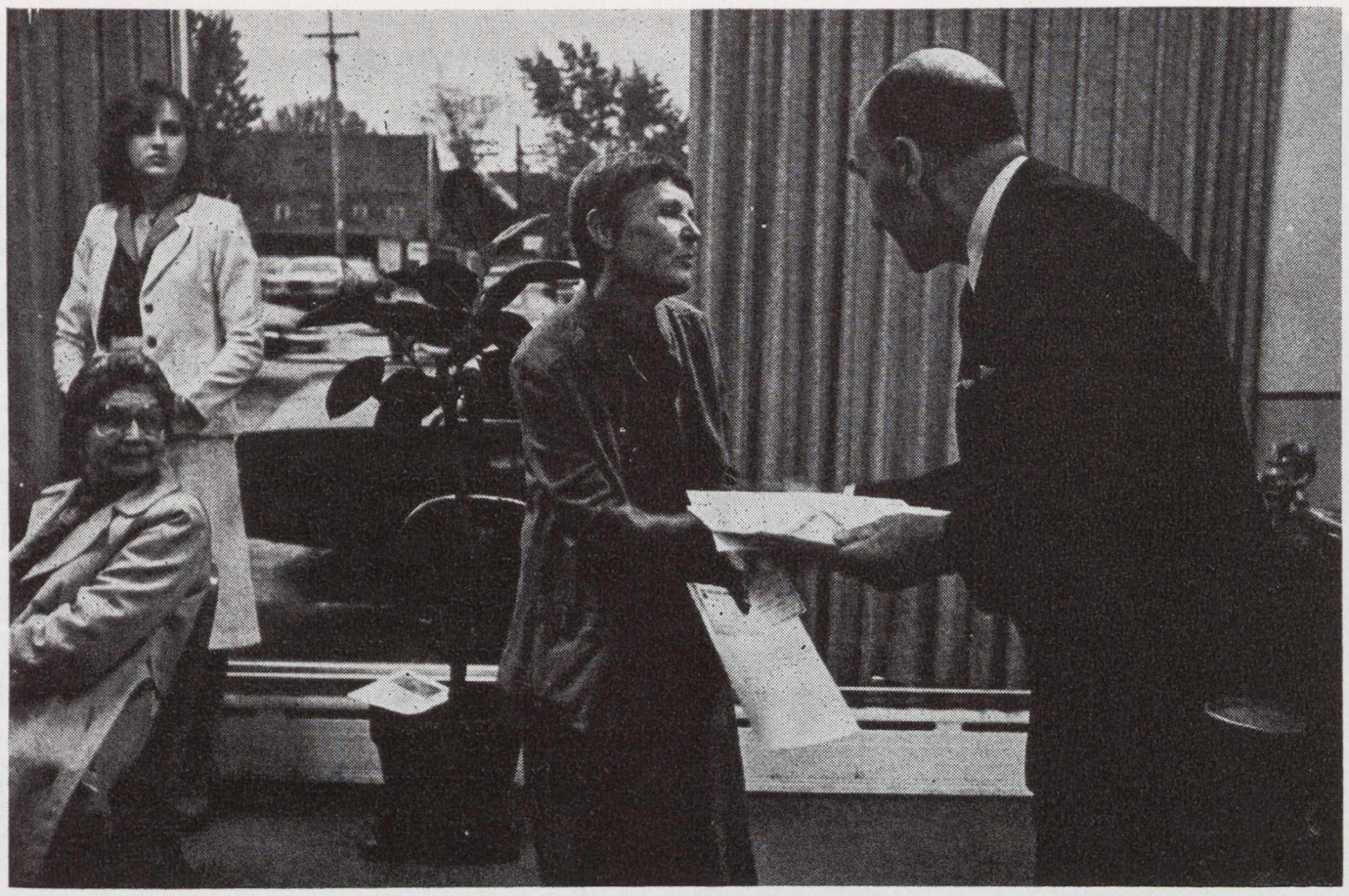

Domas Adomaitis, Čiurlionio Galerijos, Inc. pirmininkas, įteikia premiją dail. J. Paukštienei. (Stebi A. Andrijauskienė ir Ramunė Tričytė) Foto V. Noreikos

Domas Adomaitis, chairman of Ciurlionis Gallery, Inc., presenting a prize to Artist J. Paukstis. Looking on are A. Andrijauskas and Ramune Tricis.

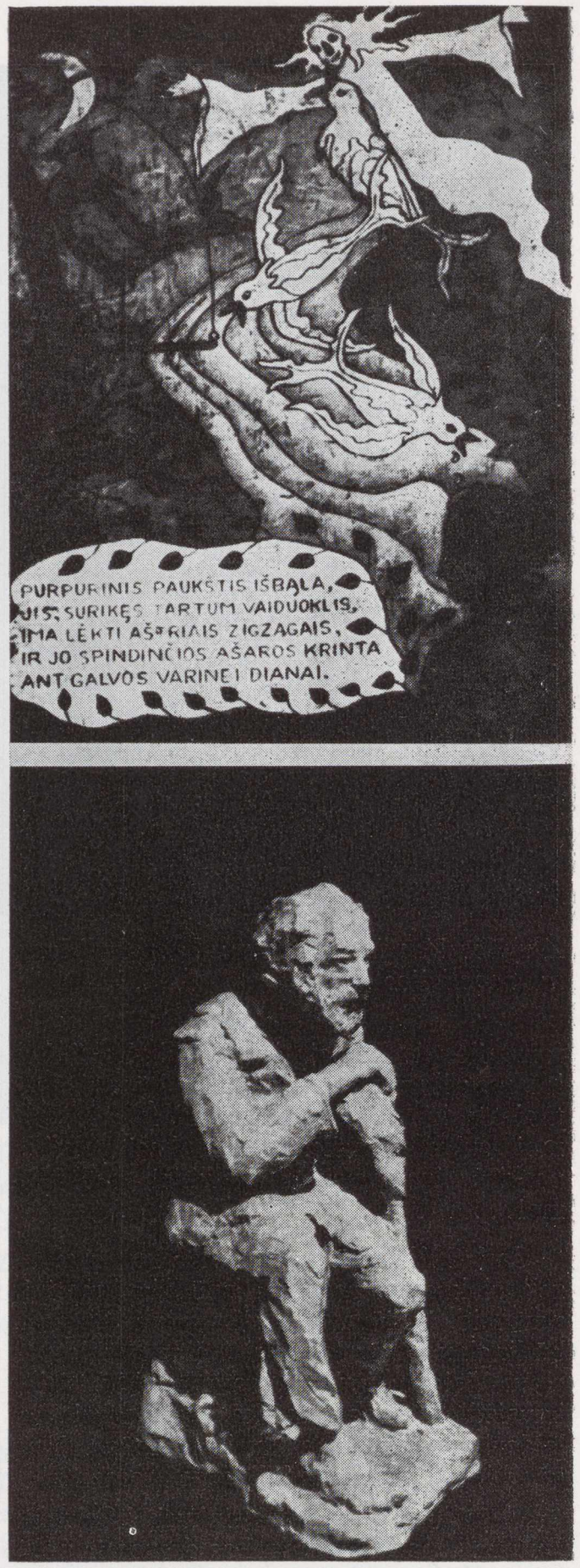

VIRŠUJE —
Ilonos Brazdžionienės "Purpurinis paukštis". Foto — V. Noreika
ŽEMAI —
"Senelis" — Dr. A. Lipskio skulptūra.
Top: "Purple Bird" by Ilona Brazdzionis. Bottom: "The Old Man"—sculpture by Dr. A. Lipskis.

Bendroji

LIETUVIU DAILĖS PARODA

Šių metų gegužės 16 - 31 dienomis Chicagoje, Čiurlionio galerijoje, Inc. 4038 Archer Avenue, įvyko Bendroji Lietuvių Dailės Paroda. Dalyvavo 14 dailininkų. Buvo paskirtos trys premijos, kurias laimėjo moterys: dail. M. Šileikio ($500)— Ilona Brazdžionienė už kūrinį pagal poeto H. Radausko eilėraštį "Purpurinis paukštis"; dail. T. Petraičio ($200) — Jadvyga Paukštienė už akvarelę "Ankstyvas pavasaris" ir Čiurlionio Galerijos, Inc. ($100) — Vera Švabienė už grafiką "Su džiaugsmu į laisvę".

Kūrinius parodai ir premijoms atrinko jury komisija iš šių dailinnkų: Anthony J. Cooper (Skupas), Juozas Meliulis ir Janis Strods.

Čiurlionio Galerija, Inc. yra atdara ištisus meus ir lankoma be įėjimo mokesčio. Tarpuose tarp specialių parodų galerijoje vyksta nuolatinė lietuvių dailininkų paroda —kūrinių pardavimas. (D. A.)

Naujos knygos

NOVALIO "HIMNAI NAKČIAI"

Praeitų metų data pasirodė mūsų knygų rinkoje labai puošnus, estetiškas leidinys — Novalio "Himnai nakčiai", vertė A. Tyruolis. Knyga didelio formato, gerame popieriuje, įrišta kietais viršeliais, 80 psl., spausta M. Morkūno spaustuvėje.

Dėl išorinės knygos išvaizdos reikia pastebėti, kad: 1. Seniai mūsų knygų rinkoje ir periodikos puslapiuose nematytas toks švarus, estetiškai, be korektūros klaidų spaudos darbas; manau, kad tai nuopelnas paties vertėjo A. Tyruolio ir spaustuvės — M. Morkūno. 2. Dailininkės Ados Korsakaitės-Sutkuvienės gražios, modernios,, pramingos iliustracijos — kitas malonus nustebimas ir pasigėrėjimas.

Vertėjas įžangoje pasisako, kad Novalio "Himnus nakčiai" jis išvertęs prieš aštuonerius metus, minint šio autoriaus 200 metų gimimo sukaktį, tik spausdinimas dėl įvairių priežasčių nusitęsęs.

Novalis (tikra pavarde Fridrichas von Hardenberg, 1772-1801), — vienas žymiųjų romantizmo poetų, gimęs senoje Quedlinbergo pily; jo tėvas turėjo barono titulą. Silpnos sveikatos sūnus studijavo filosofiją, gilinosi į Kantą ir Šlegelį, mėgo Šilerį. Jo sužadėtinės Sofijos mirtis nepaprastai paveikė poetą, panašiai kaip Dantę Beatričės mirtis. Savo mylimąją Novalis iškėlė i nepasiekiamo idealumo aukštumas, o patį jį — tiesiog magiška vaizduotė priartino prie transcendentinio pasaulio tikrovės.

Nors poetas Novalis buvo vėliau susižiedavęs ir su kita mergaite (neteko vesti, mirus jam džiova), bet mylimą Sofiją apdainavo jis vieninteliame savo poetiniame kūrinyje "Himnai nakčiai", susidedančiame iš šešių nevienodo ilgumo himnų (šis kūrinys buvo išverstas į lietuvių kalba Balio Sruogos ir 1924 m. atspaustas "Gairėse", bet dabar neprieinamas).

Himnuose poetas mirusią mylimąją pavadino "nakties saule", kurios šviesa priveda jį prie dieviškosios saulės ir meilės pažinimo. Užtat himnų begalinis liūdesys sušvinta ir begaline šviesa, dievišku džaugsmu. Neturint po ranka Novalio "Himnų nakčiai" originalo, sunku pasakyti, koks vertimo tikslumas, ar vertime nenublukęs šio romantinio kūrinio grožis. Tačiau, perskaičius poeto Alfonso Tyruolio (Šešplaukio) vertimo tekstą, pajunti anų laiku ankstyvojo romantizmo dvasią, pajunti Novalį ir jo "mėlynos šviesos" bei "mėlynos gėlelės" trapumą ir . . . amžinumą.

Šis A. Tyruolio darbas yra labai vertingas indėlis į mūsu negausią verstinę literatūra. Eiliniam gi skaitytojui — tai gali būti poilsis ir atgaiva nuo modernaus gyvenimo ir nuo realybės bei pakilimas į kažka aukštesnio.

Dabar žinau, kad žemėj viskas
Tėra tiktai tušti sapnai,
Ir begaliniai meiliai tviska
Dangus man sieloj amžinai. (67 p.)

Įdomios knygos pabaigoje ir Novalio dienoraščio (po Sofijos mirties) mintys:

"Kas bėga nuo skausmo, tas nebemyli. Mylintysis turi amžinai jausti spragą, žaizdą laikyti atvirą. Dievas teduoda man tą neapsakomai mielą skausmą, tą sielvartingą atsiminimą, tą drąsų ilgesį, tą vyrišką pasiryžimą ir kaip uola tvirtą tikėjimą." (75 p.)

Knyga gaunama pas knygų platintojus ir tiesiai pas vertėją adresu: Mr. A. Tyruolis, 7215 S. Sacramento Ave., Chicago, Illinois 60629. **Alė Rūta**

ENGLISH SECTION

BOOK REVIEW

By MARGIS MATULONIS

Anatole Kairys. "Under the Sword of Damocles. Chicago: Lithuanian Literary Associates, 1978, Translated by Nijole Grazulis.

As a Lithuanian reviewing an English translation of an award-winning Lithuanian novel, I am placed in a predicament. Because of pride in my heritage, my predisposition is to be favorable towards any Lithuanian product, but my American education triggers a completely different reaction when I am confronted by something written in English. The work becomes one that must be compared with other English novels that I have read.

I believe that translations should never be treated as anything but a pale approximation of the original and, understandably so, since languages are not artistically interchangeable. The French, for example, consider Edgar Allan Poe as a greater poet than short story writer because the peculiarities that come across in the French translations of his poetry are more in harmony with the French spirit.

One final introductory observation. A book is written on two presumptions: a writer has something to say and the reader has an interest in experiencing it.

Without getting involved in a discussion of aesthetic theory, I think it generally accepted that, in the case of the novel, the reader wishes to live himself the experiences of the protagonists and, indirectly, to sample the author's individual point of view.

However, as opposed to the essay form, the novelist's purpose is not persuasion in a dialectical sense, but acceptance of his particular perception by showing it actually living in the world his novel creates. His success or failure will be judged not by the appeal of the idea itself but by the empathy its incarnation arouses in the reader's imagination. A great novel has a love affair with its readers.

I have finished reading Anatole Kairys' "Under the Sword of Damocles," a revised and enlarged edition published by Lithuanian Literary Associates, Chicago, 1980. The translation is by Nijole Grazulis and contains two transgressions that I consider fatal to the success of the English version as work of art.

The first is the suffocating grip of a political message that restricts the growth of the protagonists in a one-dimensional plane. The second is a tailoring of the novel itself in order for the English version to appeal to various constituencies.

The novel is the story of a group of benevolent Lithuanians who try to save the life and soul of David Gordon, a Lithuanian-born Jew.

During the first Soviet invasion in 1940, David came into power and cruelly revenged himself on those same individuals to who he now comes for help. The advancing Germans have expelled the Soviets and are now continuing a version of the Holocaust and it seems that Mr. Kairys' primary motive has now become a vindication of the generously protective attitude of most Lithuanians towards their Jewish brothers in time of distress.

The main protagonists are:

David Gordon, the Jew who tried the Lithuanian way and who even seems to have fallen in love with Vicky, a beautiful Lithuanian girl, only to be humiliated by his classmates, Kazys Daukas in particular, who intercepts a love letter from David to Vicky and reads it out loud to the class. A humiliating fight ensues. David later becomes an NKVD agent for the Soviets and revenges himself against Kazys and his family by having the parents deported to Siberia and Kazys tortured.

But later, Algirdas, Kazys' brother, is willing to offer David food and a hiding place, risking his own life even though he is aware of what David has done.

Vicky is forced to submit herself to David who has had her husband arrested and interrogated under torture. Needless to say, Vicky's attempt at saving her husband, Dr. Silvestras, is unsuccessful.

However, this same Dr. Silvestras not only subsequently raises David's son as if he were his own, but takes care of David when he comes for help desperately ill.

There are also countless other Lithuanians that David has either personally tortured or has had others do.

Finally, there is Father John, a boyhood friend, who helps David find a hiding place on Algirdas' farm and who ceaselessly concerns himself with David's welfare.

These Lithuanians are truly a saintly group, for not only do they risk their own lives to help David, but they even strive to save his soul by showing him the error of his ways in numerous confrontations throughout the book.

My major dissatisfaction with Mr. Kairys is in the differences between the original Lithuanian and the English translation.

It has always been my imprssion that a translators primary responsibility is fidelity to the original ideas. The unavoidable linguistic discrepancies are accepted by the reader as the price for being ignorant in the native language. Unfortunately, I read and compared both versions and list the basic inconsistencies that buttress my premise that the English version is primarily intended as a refutation of the implied Lithuanian involvement in the Holocaust.

The Lithuanian version has no dedication while the English edition "is dedicated to all those who have suffered and died because of Communism or Nazism."

At one point, pp. 128-9, David is hiding in a warehouse, reminiscing about an argument between Jewish and Lithuanian workers. The Jews are reminded that "many Lithuanians are helping Jews and rescuing their children. You can see and know it's true. Hundreds of them have been taken from the ghetto and hidden in orphanages, nurseries and in villages, or even adopted by private families. People are protesting and interceding wherever possible, bringing food, clothes, doctoring the sick. But did the Jews help Lithuanians in their hour of need? They controlled the courts and prisons, the government, and the Party. Who helped and how much?" They would ask first one, then another: "Did at least one Jew hide a Lithuanian escapee from prison? Did at least one help to save someone from arrest or deportation? Did at least one Jew help the families, the children of those arrested, or the deportees durinf the Communist reign of terror?" All of them shook their heads. Eleven Jews in the leatherworks plant, and not one knew of any such instance. The author did not find this particular reminiscence important enough for the Lithuanian version.

The original David meets his end as a still demented and hopelessly lost soul. In the English version, after Dr. Silvestras knocks David's knife out of his hand, David is "frightened" for "only seconds had come between the doctor and death and prevented him for committing an unforgivable murder, one that would be impossible to justify, even with his ideal of vengeance." (p. 242). A veritable transformation of the hateful killer has occurred at the hands of his saintly benefactors.

Was Mr. Kairys afraid of irritating his possible Jewish readers by leaving David incorrigible till the end?

The qualities of the Lithuanian original shine most in the descriptive portions. The relationship of the country side to the lives of the novel's characters is well presented. The spirit that suffuses the Lithuania novel is one of bittersweet goodness in suffering, of unselfish attitudes and behavior. It is the distillation of the spirit of the Lithuanian people that has been fermented by centuries of suffering. Violent revenge has never been a Lithuanian characteristic. All this sits very well in the Lithuanian story of a David Gordon whose demented desire for revenge is offset by the saintly ministrations of his brethren. The novel should have been left that way: a simple, moral, uplifting tale.

However, my criticisms of the political message of the novel should not be seen as a total rejection of its artistic qualities. The novel is definitely worth reading for its poetical passages alone. They appear frequent and unique to a reader brought up in an American environment.

Lithuanian literature at its best is imbued with a sensitivity towards nature and its direct effect on the human condition, a kinship that I find most appealing. Unfortunately, the harmonies of the English language are suited to a different compositional style for English. Man is fighting the world around him. The sounds of English, just as those of German are tragic.

One must understand that the Lithuanian character, through centuries of suffering at the hands of others, has acquired a marvelous gentleness and patience. The fact that Lithuania was constatly at the mercy of much stronger domineering countries, with no neighbors that it could consider friends, caused it to seek solace within itself and the surrounding nature. The trees, the meadows, the streams, the relatives, they were always there, faithful and loving. They soothed the tired Lithuanian soul when, cruelly battered by foreign oppressors, it returned to rest and renew its spirits. Not surprisingly, Lithuanian cultural values place the family, religion, and nature above all the rest.

It is primarily this attitude towards nature as friend rather than foe that is found in most Lithuanian art. This contrasts with the American attitude which, since the beginning, has considered nature something to be conquered and disciplined and is perhaps primarily responsible for the cavalier fashion in which we polluted our environment.

Having grown up in the Lithuania of pre-Soviet days, Mr. Kairys possesses this typically Lithuanian kinship with nature and his novel abounds with passages of the following kind:

"Through the window, from the old orchards wafted the aroma of pollinating pear and apple trees. In the night the Gothic steeple of the church seemed to soar into the very heavens, scaring away black clouds with its golden cross to uncover the trembling moon. It appeared to be impaled upon the cross . . ." (page 13)

"The meadows were emitting the scent of joyous labor, the swaths were like beads of amber around a warm neck, and breasts were bursting from frenzied happiness. The spring-sown grain undulated, and the white scarves atop haystacks were like white sails yet unraised for the voyage across a greenish sea." (page 174)

It is language such as this that makes even learning Lithuanian worthwhile.

ABOUT THE AUTHOR

..ANATOLE KAIRYS, playwright and novelist, was born on August 28, 1914, in St. Petersburg, Russia. He studied education and psychology in Lithuania at the universities of Kaunas and Vilnius. After receiving a degree from the latter in 1942, he taught at various schools in Lithuania and Germany. In 1947 he immigrated to the United States.

Writer Anatole Kairys
Rašytojas Antatolius Kairys

The winner of six literary awards, Anatole Kairys has many works to his credit. Almost all his comedies, dramas, and librettos have been staged by Lithuanian theatrical groups in the United States, Canada, Australia, and other countries. He has published three books of poetry, four librettos, seven comedies, eight dramas, two novels, and two plays for children. Some of these have been translated into English and Latvian.

UNDER THE SWORD OF DAMOCLES won for its author the twenty-seventh annual "Draugas" [Lithuanian-language daily in Chicago] Novel Contest in 1978 and had two printings that same year.

THE BROTHERS DOMEIKA

Reviewed by John Espey,
Emeritus Professor of English, UCLA

The Brothers Domeika, by Liudas Dovydenas, translated from the Lithuanian by Milton Stark; Lithuanian Encyclopedia Press; 237 pp; $6.00. Dust cover by Grazina Raugas.

—o—

Whoever first said that any intelligent man in command of more than one language should translate at least one good book would be delighted by Milton Stark's achievement in this moving novel that traces the lives of twin brothers, farmers in Lithuania. Most of us can manage fairly well with a standard pattern of education that includes at least an introduction to German, French, Spanish, and Italian, but readers of Lithuanian able to translate into fluid, idiomatic English are, it hardly needs saying, few indeed.

Here, in a rural setting that so much Slavic—I am too ignorant of the tradition to say "Lithuanian"—writing takes advantage of to isolate and accent the eccentricities of individual character, Julian Domeika symbolically plays Cain to his prospering brother, Adam's Abel. The parallel is not exact; instead of a swift death something in some ways more corrupting eats at their bond of brotherhood as envy, jealousy, and misunderstanding drag them into a long court fight that consumes not only their property but also their basic humanity.

The first chapter sets the scene in a cockfight, with Julian's small black cockerel winning out over brother Adam's larger but slower Rhode Island red. Adam's wife breaks in and stops the fight, to Julian's annoyance, and not long after, the black cockerel is carried off by a marauding hawk. Julian, however, is certain that it was his sister-in-law who had secretly done away with his favorite bird, and the long conflict begins. An additional moral complexity enters at about midpoint when Julian learns the truth and brings himself almost to the point of admitting his error and putting an end to the lawsuit. But he hears his brother locking his door and puts it off, only to be spurred into further action by a dispute over who owns a large birch tree planted by their father. Julian cuts through this knot of conflict by felling the tree when Adam is away from the property. His wife, however, looks on, even taking some small satisfaction in Julian's act because she thinks her own husband has been too slow and stolid.

As the action develops Julian and his wife Angelija, together with Adam and his wife Koste, are drawn almost without will further into conflict and dispute. Ultimately it is not only the two families but the village itself that we become familiar with as the court case drags on, and a parable of all humanity reveals itself in this isolated, self-contained society. In the end, understanding and reconciliation prevail, but not until both the brothers have suffered greatly in ways that would be a betrayal of the novelist for a reviewer to reveal.

If this novel by Liudas Dovydenas is representative of Lithuanian literature, it is obvious that readers who must depend on translations into English have been unable to enjoy an important part of European writing. In a perceptive foreward, R. P. Silbajoris gives an all too brief summary of "Lithuanian prose of the independence period," but he is detailed enough to make at least one reader embarrassed by his own ignorance of the writers mentioned and the various traditions in which they have written. One can only hope that Milton Stark and others able to do so will continue to make this important body of writing available to English and American readers.

Interview With Ruta Lee

(Continued from May Issue)

L.D. Let's return to your career. You seem to be doing a lot of stage and some daytime shows still . . . a busy life but much different from where you started, which was doing movie parts, say as in Seven Brides for Seven Brothers and television series guest spots. To what do you attribute this change and do you like it?

RUTA: My very first job was with Burns and Allen as their daughter, followed by the movie and television spots you mentioned. Things changed when I went out on the road. I started doing game shows. I was a regular on PDQ, Hollywood Squares, and High Rollers. Daytime exposure gave me a very high profile for the theater . . . you make friends instantaneously. They come to see you because they like you and your personality—not because they are your fans. I like it when they come back stage and throw their arms around me like they've known me all their lives.

L.D.: It looks to me that TV and films have moved away from featuring the glamourous, beauty-queen types to the down-home, girl-next-door types. Do you think this switch may have affected your career—you still look awfully glamorous to me—and do you think it will shift again?

RUTA: That whole ugly-person syndrome, average person syndrome, has been with us for a while . . . I think it's going out, thank God. Take a look at all the series now, they're taking on a different edge. The handsome man, the pretty girl, big boobs are back in. I had a very good run in my young, young years. I was guesting on a television show a week along with Susie Pleshette, Susan Oliver, Dina Merrill, Vera Miles. If it wasn't one of us, it was the other, selected to do the part. Now I'm going to step into a different kind of part, that's all. I'm a good dramatic actress, but I'm also probably one of the best light comediennes that ever happened. I'd really like to do the Oh, Lucy kind of thing. I can always get "down home" if I have to. I did a movie that has not yet been released called "Rooster," where I played an attractive lady but one sans glamour and sans eyelashhes . . . a chicken farmer's wife. I'm not incapable of playing a different kind of lady; but that doesn't mean that I want to represent that kind of lady. It's not part of my life. I like being attractive and "put together." I sometimes think you have to take it all apart just to show someone that you can do it. One thing is clear, I don't want to do daytime shows. I've been offered soaps and daytime talk shows, but I'm trying to avoid them and just do films and nighttime television . . . and a little bit of my favorite stock.

Ruta Lee and Albinas Markevicius reminiscing about Montreal. —Photo Ruta Skirius

A. Markevičius ir Rūta Lee-Lowe kalbasi apie Montrealio (Kanadoje) laikus.

L.D.: Which have been your favorite parts to play—either on stage or on screen? Which have been the most difficult?

RUTA: On stage I guess my favorite has to be Molly Brown because it's fun to play and because Meredith Wilson, who wrote it, said in print that I was the best Molly Brown of them all and that if I had originated the role on Broadway it would still be playing. So, that's quite a compliment. I love "Annie Get Your Gun"; I love "South Pacific"; I love "Dolly"; I love "Mame." I love all musicals. There is something terribly exhilarating and exciting about hearing the overture and knowing you're on. You work very hard, but it's great. I've also had tremendous success with a funny play called "Goodbye Charlie" and, recently, with a marvelous play called "Same Time Next Year," which is beautifully written as not many are. When it comes to movies or television . . . Oh, God, I've had over 5000 appearances. In all that there have been some good dramatic shows and some bad dramatic shows. I did one part that made me proud of my performance —a Bonanza segment—where I played an alcoholic. That was an interesting experience, but it was ten years ago.

L.D.: Have there been any parts which you have shied away from?

RUTA: Oh, sure, and some I regret and some I don't regret. There have been movies down the pike where they wanted me to appear in the nude for a scene. I don't know why I was so old-fashioned then, but it didn't seem quite the thing to do. There were series offered that I didn't take because the money wasn't enough and I was earning more by not being in a series. Of course, hindsight now tells me that if I had gone ahead, in the long run, I might have come out better. But, hell, you can't live with things like that. You make the choice and you're stuck with it.

L.D.: Would you do a nude today?

RUTA: Well, I did a move where basically the script said that you could see the lady taking off her clothes and when they asked me if I minded, I said to myself "I'm not going to blow this, I'm going to say 'No, I don't mind' and then I'll work it out when wo do it." And I did. You never see me nude. I'm nude under a sheet and you maybe catch a glimpse of my shoulder, nothing that wasn't tastefully done. Nudity is not shocking today. You see it on television, and even on the Z station. It's not unusual. Besides, like I said, you can control how tastefully those parts are done because your version of the part is bound to be different from anyone else's. I wouldn't get into something that wasn't my cup of tea.

L.D.: If you could have chosen a famous role that someone else actually did, which one would it have been?

The camera captures Ruta Lee Lowe discussing her future with L.D.

Rūta Lee-Lowe įvairiose vaidybos išraiškose.

Photo by Jan Schuerholz

RUTA: I have seen roles that I liked and wound up playing them some time or other. That's what happened with "Same Time Next Year." I suppose that practically everything I look at on television I say "Why aren't I doing that" or "Why didn't I know about it" or "Why didn't I get it" but then, there's usually a good reason why you didn't. Somebody wanted someone else or they had a friend in mind or the network wanted someone for a particular reason. Recently I went to see "Evita" and I'm saying "Ah, boy, if ever there was a part I could do, it's Evita." And I don't know that I could do it as well as Lonnie Ackerman who plays it here. I would be different. She has the most incredible control of her voice while I have never considered myself a singer's singer and wonder if I could cut the range. But I covet that role.

L.D.: What kind of movies do you yourself most enjoy watching? Which has been your favorite?

RUTA: There have been so many favorites that I don't think I have a single favorite. I have always loved "Place in the Sun" and adore "Dr. Zhivago." My husband can solidly say that his favorite movies are "Dr. Zhivago" and "Patton." I can't. I can't pin a movie down like that. I adore the range from Alec Guinness films that are weird like the "Lavender Hill Mob" through "Gigi" and "American in Paris." I guess I appreciate musicals more than anything else and I wish producers would wake up to the fact that the world loves them and wants to see them and the pretty people in pretty surroundings with music and joy. But they are expensive to produce.

L.D. What do you think of the state of the art of film-making nowadays? Is it better or worse than it used to be?

RUTA: Well, I think it's much better than it was 10 years ago; it is getting to the point where it was 30 years ago. Maybe the content was meaningless 30 years ago compared to what society expects to see, but it was entertaining and the message wasn't hammered at you. It was sort of slipped in if someone had something to say. They were beautiful, charming, sweet movies. I haven't seen any of the movies that were nominees this year, I'm embarrassed to say. I guess it's because of having a businessman husband; we're not into movies as much as I would normally be.

L.D.: Who have been your most favorite people to work with—producer, director, actor, actress and why?

RUTA: I just like working so much that whatever I'm doing currently always seems to be my favorite. I adored working for Billy Wilder because he is the wittiest, funniest man in the world; I love working for Howard Cotch, the producer, because he is a gentle, sweet, dear man; it was sure fun working at Disney . . . everything you hear about how wonderful it is to work there is true. I just finished working for a producer there named Jerome Cortland who started out as a beautiful boy actor in the movies. It was nice working for him because of his background as an actor; he's aware of how actors need a certain ambience, a genetleness, to get good stuff out of them. I have a wonderful time at everything I do; boy, if I don't have a good time you know it's got to be bad. I have had only one bed experience. My counter-part was a marvelous actor but a rotten human being. I shouldn't say that . . . he was a New Yorker who should never have been let out of the environs of New York because he thought everything else was the sticks —a very imperious attitude. His name is Judd Hirsch and he's on a series called Taxi. After some 20 weeks out on the road, I discovered that I appreciated him very much on the stage but not off the stage. We wound up not even speaking to each other and it distressed me terribly. AND then all of a sudden he did the "Law" and found success. Success usually makes you a tacky person; in this case success made him Mr. Nice Guy, thoughtful and generous. Working with Frank Sinatra stands out as one of the most fun things that has happened in my life. He is a very unusual man and his hours are so gorgeous . . . you never have to come in early or have to go home late. He laughs and giggles all the time. We had a good friendship. We were both close to the Agnews so we spent a lot of time together in Palm Springs. We were on the campaign trail for Nixon together, too. I did get to spend time in San Clemente and think that after the smoke clears, history will put him down as one of our better presidents.

L.D.: If you could change the path of your career next week with the wave of a magic wand, what do you wish would happen?

RUTA: I would wish for a very successful situation comedy show, a three-camera show that is done off long shots, that would be mine or with someone else like Jimmy Garner, for example. My other wish, of course, is to do a year on Broadway with a show like "Evita" or maybe something more fun than Evita. Evita is not a fun show. Harold Prince walks on water, his staging is brilliant and overwhelming, but they are not easy. Light shows that I like to do are "Irene" or "Molly Brown," or "Annie Get Your Gun." If things never went any further than they are right now, all I can say is Thank God because I've had lots of wonderful moments in the sun. Superstardom, I'm not sure could bring me any more joy. You are never satisfied in this business, no matter where you are. There is always something else you want to do, another goal, another ladder, and it never ends.

L.D.: How do you envision yourself five years from now?

RUTA: Very rich. Oh, then of course I'd want the academy award for dramatic performance. I find great satisfaction in making people laugh. There's no more wonderful sound in the world than the sound of laughter. My whole life is one big laugh. I enjoy laughing, it's good for your health and I think other people enjoy it, too. It keeps you thin.

(Continued on Page 21)

Representation at Madrid Conference

After months of dialogue between the American East European Ethnic Conference (AGEEC) and the U.S. State Department about the plans and preparation for the Madrid Conference on Security and Cooperation in Europe, a meeting to discuss ethnic interests took place on May 29 this year with Rozanne Ridgway, State Department Counselor.

As a major point, the AEEEC members strongly stressed the need for adequate East European ethnic representation, both on the Madrid delegation and the Department's Madrid working staff. Ms. Ridgway replied that the White House is drawing up the list of candidates to be selected as public members, possibly 25% on the U.S. delegation but that the Department is not involving itself in this selection process. Ms. Ridgway said that the duties of the public members—which would be the designation applied to any East European ethnic persons selected—would not be full time positions with the delegation and would probably act as advisors to the delegation. They would attend the Madrid conference only when their area of expertise is scheduled of discussion.

Ms. Ridgway said that the staff position are filled by government officials and that it is not standard practice to employ from outside the government. However, it was agreed that this matter would be pursued further. AEEEC is most interested in these positions because they are full-time and would have greater exposure to the Department's policies and preparedness.

Former U.S. Attorney General Griffin Bell from Georgia has been named chairman of the delegation and Max Kempelman, Washington attorney and chairman of the Woodrow Wilson International Center for Scholars, as cochairman. Rep. Dante Fascell, Senator Claiborn Bell and Ambassador Terence A. Todman will be serving as vice-chairs, but will not be full-time participants. Rep. Fascell had been recommended for the chair position by AGEEC. There is speculation that Bell would play more of a figurehead role while Kampelman would exercise greater influence.

The representation is crucial for impact on the content issues at the conference.

Another meeting will be held in early July to continue the discussions concerning the Madrid conference. In the interim, each of the AEEEC member organizations will be meeting with Department and Helsinki Commission members to discuss in detail the violations of the Final Act in each of the respective East European states.

The JBANC members attending the meeting were M. Kari, E. Migonis, O. Pavlovskis and J. Bolsteins.

The AGEEC proposes that the U.S. delegation at the Madrid meeting:

(A) in reviewing implementation of the Final Act, give serious consideration and discussion to the **violation of Principle VIII, Basket I, on Equal Rights and Self-determination of Peoples. There has been no improvement in the implementation by some CSCE States of this all encompossing principle.** Where discussion of this Principle may cause some CSCE State to protest interference in their internal affairs, we move that their responsibilities under international law, as enunciated in Basket I, Principle X, of the Final Act and, of equal significance, in Part II, Article 2 (2), of the International Covenant on Civil and Political Rights, have preference;

(B) in reviewing implementation of the Final Act, give serious consideration and discussion to the **violation of Principle VII, Basket I,** on **Request for Human Rights and Fundamental Freedoms.** There has been little improvement in the implementation of this Principle by some CSCE States and severe regression in numerous cases;

(C) work unyieldingly towards furthering implementation of **Basket II provisions,** on **Co-operation in Humanitarian and Other Fields.** Specifically, to seek improvement in the following areas—

1. Reunification of families;
2. travel for personal and professional reasons with emphasis on open ingress and egress of borders and elimination of physical barriers to travel;
3. dissemination of information, with emphasis on censorship and confiscation of mails and jamming of international radios;
4. cultural and educational exchanges.

Interview with Ruta Lee

(Continued from Page 20)

L.D.: What are some of the things you will be doing in the next few months or year so that we can be watching for you?

RUTA: Well, you can watch for my Disney movie which will be a two-parter for the Disney series called "The Ghosts of Buxley Hall" coming out next season sometime. People in Texas can come and see me in "The Unsinkable Molly Brown" in Fort Worth's Casa Manana opening July 7. And beyond that, I don't know. And I'm still working for the Thalians: October 19 is our 25th anniversary fund-raising event. If anybody wants to buy tickets to a big, star-studded ball and show which will be held at the Beverly-Wilshire Hotel, they can let me know. The proceeds go toward an $8 million clinic for mental health patients.

REAGAN MEETS WITH FRATERNAL AND ETHNIC LEADERS

Governor Ronald Reagan, Republican candidate for President of the United States, recently met with over 150 leaders of fraternal benefit societies and nationality federations in New York City. The occasion was a reception, hosted by Dr. John Flis and Mrs. Mary Dushnyck of the Ukrainian National Association, at the Halloran House on June 19. Representatives of 24 groups were in attendance.

A Moment of Inspiration At Cal State Fullerton

This year's M.C. at California State University, Fullerton, graduation ceremonies was Prof. Dr. Elena Tumas. In her speech "Moment of Inspiration," she gave literary examples of the positive evolution of civilized man.

In the 18th century Goethe said: Noble be man, helpful and good. Writers who exemplify "American national culture and history inspire our people to seek (the) highest and most worthy goals, to pursue the noblest aspirations . . . . However, in the greyishness and mechanicalness of everyday existence, very often, we are not able to dequately and fully realize the manifestations of these never dying ideals.."

"American men volunteered for a very dangerous mission to liberate their countrymen, to restore to them freedom and humand rights . . . demonstrating the righest degree of humaneness and gallantry . . . In gratitude and pride we contemplate their dedication, their compassion, their sacrifice."

"200,000,000 and Lithuania"

Algirdo Gustaičio antroji šios brošiūros laida, su Indo-Europiečių kalbų "medžiu" paskutiniame puslapy. Tai naudinga mūsų laisvės propagandai knygelė, nes kaupia nemažai informacijos pie Lietuvos vargus praeity, apiejos galybę ir apie komunistų vergovę bei rusinimą dabartiniais laikais; ypač svarbus ir aktualus skyrius apie rusinimą, nes tai S.O.S. šaukšmas mūsų brolių dabar, okupanto spaudžiamų.

Knygos kaina $1.50, gaunama LD knygyne.

NOTICE TO OUR CANADIAN SUBSCRIBERS

In making remittances for subscriptions to "Lithuanian Days," please make out your checks in the following amounts:

On U.S. Banks—$18.00

On Canadan Bank Checks-U.S. dollars—$20.00.

GARBĖS PRENUMERATORIAI:

Peter Atkočiūnas, DDS, Cicero, IL.
J. Z. Augustinius, IL.
Br. Aušrotas, **Juno Beach, Fl.**
Leo **Bagdonas, Santa Cruz, CA**
Pr. Baltuonis, Canada.
Petras Baltrėnas, Calif.
Dr. C. K. Bobelis, St. Petersburg, Fl.
A. Braškys, Canada, Ont.
D. Brazdžionis, Los Angeles,
Juozas **Briedis, West Bloomfield,** Mich.
Vyt. Čekanauskas, garbės konsulas. Los Angeles.
H. Bruszauskas, Vokietija.
R. Cibas, Australija.
Dr. A. L. Čepulis, Willoughby, OH.
John Čiurlionis, PA.
A. Devenis, Santa Monica, Ca.
Dr. J. **Dėdinas, Elmhurst, Ill.**
Vysk. A. Deksnys, Vokietija.
A. Dičius, Santa Monica, Cal.
Rev. A. Dranginis, Baltimore, Md.
Vincas Dovydaitis, San Clemente, Calif.
Br. Galinis, Norvell, MA.
J. Girevičius, Ont. Canada.
Mrs. Venice Grantham.
Paul Gylys, Olympia, Wash.
E. & L. Jarašiūnai, Santa Monica, CA.
E. Jonušas, Omaha, Nebr.
Msgr. F. M. Juras, Putnam, Ct.
Dr. J. Jurgilas, Rancho Santa Fe, Calif.
J. Jurkūnas, ILL.
A. Kantvydas, Canada.
K. Karuža, Los Angeles, Cal.
St. Keterauskas, Los Angeles,
G. Kazlauskas, Los Angeles, CA.
Dr. P. Kisielius, Cicero, Ill.
A. Krisiukėnas, Milton, MA.
E. Kronas, Canada.
Msgr J. Kučingis, Los Angeles,
S. ir J. Kvečas, Santa Monica, Calif.
J. L. Levickas, Chicago, IL.
Mary J. Lietuvnikas, Orlando, FL.
J. Lukas, Orange, CT.
Dr. J. Mališka, Que., Canada.
F. Masaitis, La Mirada, CA.
A. & L. **Mažeikos, Marina del** Rev. Ca.
G. Mažulienė, Santa Monica, Calif.
W. **Maker, Burbank, CA.**
W. **Markalonis, Reynoldville, Pa.**
Balys Maskeliūnas.
Msgr. L. **Mendelis, Baltimore,**
M. Merkevičius, Omaha, NB
E. Mickeliūnas, Richmond Hill, N.Y.
Dr. Vyt. **Mileris, Livonia, MI.**
Rev. S. Morkūnas, Sioux City, Iowa.
A. Musteikis, **Fallon, NE.**
A. L. Namikas, Glendora, Calif.

Metinis "Lietuvių Dienų" žurnalo
P I K N I K A S

šiemet įvyksta rugsėjo 14 d., sekmadienį, nuo 12 val. 30 min. iki vakaro

Mc Cambridge Parke — 1515 N. Glenoaks Blvd., Burbank

Daug vietos — Žalia pievelė — Medžių paunksmė
Lietuviški pačių gaminti valgiai — Šalti gėrimai
Lietuviška muzika — Dovanų traukimas.

Lithuanian Days Magazine ANNUAL PICNIC

September 14 1980 **Sunday noon**

McCambridge Park, 1515 N. Glenoaks Blvd., Burbank, CA

Lithuanian Food and Refreshments will be served.

Everyone will have a chance to win an Oil Painting and many other prizes

AUKOS:

$20 — H. Paškevičius, Santa Monica, Ca.

$20 — J. Sadauskas, Chicago, Illinois.

Po $10 — A. Pigios, Australija; Al. Stephens, Chicago, Ill.

Po $7 — J. Varaneckas, A. Dudaravičius, F. Kudulis.

$7 — P. Vaitkūnas.

Po $5 — M. R. Shalms, A. Urbonas, P. V. Vygantas, V. Stadalnikas, M. Valiukėnas, E. Pikelis.

$5 — K. J. Kairys.

$4 — J. Jakumas.

$3 — Franciscan Fathers, Canada.

$2 — Liet. Soc. Club, Anglipa; N. Bražėnas.

Po $2 — K. Bandzevičius, kun. J. Pragulbickas, A. Pakalniškytė, A. Plenys.

$1 — A. Dranginis.

PIRMIEJI LD LOTERIJOS DALYVIAI

Šiais etais pirmaisiais LD loterijos dalyviais yra: prel. L. J. Mendelis ir Julė Rastenienė iš Baltimorės, Md ir kun. Justinas Steponaitis iš Athol, Mass. Jų čekius gavome birželio 12 d.

Jau atsiliepia ir kiti.

Esame jiems dėkingi už LD žurnalo parėmimą.

A. Skirius, leidėjas

NOTE OUR EXPANDED ENGLISH SECTION. IF YOU SUPPORT THIS CHANGE, SUBSCRIBE FOR YOUR CHILDREN OR YOUR FRIENDS. —Ed.

ALBINAS MARKEVIČIUS
Apdraudos Agentūra
M. & R. AMERICANA
Insurance Service, Inc.
2113 Wilshire Blvd. 393-9801
SANTA MONICA, CA 90403 828-7525

BALTIC BAKERY
Juozas ir **Aldona Ankai** — savininkai
4627 So. Hermitage CHICAGO, Illinois 60609 Telef. (212) LA3-1510
2616 W. 69 Street, Chicago, Ill. 60629
Telefonas: (312) 737-6784
— ir —
Siunčiame duoną ir raguolius į visas Amerikos dalis.

Garbės prenumeratoriai

J. Narbutas, FLA.
Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA.
Vl. Pažiūra, Anaheim, Calif.
Frank Petrauskas, Syracuse, N. Y.
Rev. A. Račkauskas, Brooklyn, N.Y.
Rev. Dr. P. Ragažinskas, Central, N. M.
Kun. V. Radvina, Clover Valley, Calif.
V. Raulinaitis, Santa Monica,
P. Sakas, Los Angeles, CA.
J. B. Sabal, Cleveland, Ohio.
E. ir J. Sinkiai, Santa Monica,
Dr. Paul Švarcas, Mascoutah, IL.
Rev. E. Statkus, Grand Rapids,
Jonas Talandis, **Olympia Fields,**
TALKA, **Hamiltono Lietuvių**
V. Tamošiūnas, Detroit, MI.
J. Tamas, Gardena, CA.
A. Rapšys, Norco, CA.
Dr. V. B Sky, **Palos Verdes, CA.**
Kun. Th. Palis, **Pittburg, CA.**
Rev. P. Sabulis, Waterbury, Ct
M. Sarapskas, Winn., Canada.
Prel. L. Tulaba, Roma, Italija.
Juozas Truskauskas, **Los Ange**
Rev. Ignas Urbonas, **Gary, IN.**
A. Valavičius, IL.
Vytautas Vidugiris, Palos Verdes, Calif.
J. Vitėnas, Washington, D.C.
A. Yutz, Munhall, PA.
Dr. P. Žemaitis, Conton, MI.

Labai ačiū visiems parėmusiems L.D. žurnalo leidimą —
A. Skirius, leidėjas

TAUPYKITE DABAR

Pas mus ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekviename skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

8% — 8 metų su	$500.00, minimum
7¾%—6 metų su	$500.00, minimum
7½% — 4 metų su	$500.00, minimum
6¾% — 30 mėn. su	$500.00, minimum
6½% — 1 metų su	$500.00, minimum

Savings insrd. to $40,000 by FSLIC

Drive in facilities.

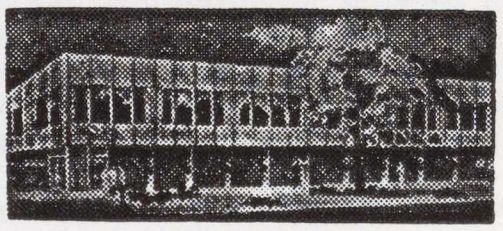

ST. ANTHONY
SAVINGS & LOAN ASSN.
1147 So. 49th Court
Cicero, Illinois 60650
JUOZAS F. GRIBAUSKAS
sekretorius
Tel.: (312) 656-6330 ir 242-4395

LIETUVIŲ DIENŲ

Žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N.Y. — "Darbininko" adm-ja.
So. Boston, Mass.—S. Minkus
Chicago, Illinois—Balys Brazdžionis
'Gifts International,' 'Parama,' 'Terra,' 'Marginiai.'
Cleveland, Ohio—J. Zilionis
Detroit, Mich—St. Anthony's Parish Library
Los Angeles, Cal.—V. Prižgintas
Putnam, Conn.—Immaculate Conception Convent
Rochester, N.Y.—A. Sabalis
Waterbury, Conn.—"Spauda"
Woodhaven, N.Y.—"Romuva"

ANGLIJOJE

Kew, Surrey—"Dainora"
Bradford, Yorks—Kun. J. Kuzmickis

AUSTRALIJOJE

Adelaide, Edwardstown—A. Kubilius
Melbourne-St. Kilda—F. Sodaitis
Sydney—Kun. P. Butkus
Glen Osmond, S.A.—E. Reisonienė
Mirren, SA.—J. Rupinskas

KANADOJE

London, Ont.—A. Puteris
Toronto, Ont.—V. Aušroras, A. Kuolas, P. Misevičius
Montreal, Que. —P. Rudinskas (Parish Library)

ALBINAS KURKULIS

"Stock" Brokeris ir vice prezidentas
Rodman & Renshaw, Inc.

Member New York Stock Exchange and Other Principal Exchanges

209 S La Salle St., Chicago, Ill. 60604

(312) 332-0560

Skambinti "Collect" is bet kur JAV

KNYGOS

Algirdas Landsbergis, **Muzika įžengiant** į neregėtus miestus. Novelės, 224 psl. Išleido Ateities Literatūros Fondas, 1979. Aplankas Nijolės Palubinskienės. Kietais viršeliais, kaina $6.

Knygoje yra 7 novelės. Knyga gaunama pas platintojus arba tiesiog iš leidyklos šiuo adresu: Mrs. M. Bajorūnienė, 17689 Goldwin Dr., Southfield, Mich. 49075.

"LIETUVIAI AMERIKOS VAKARUOSE!"

Siūskite metinę prenumeratą $5.00

Užsakykite LAV savo giminėms bei draugams, gyvenantiems rytinėse ir vidurio Amerikos valstybėse, tegu susipažįsta su mūsų veikla ir gyvenimu.

4364 Sunset Blvd., Hollywood, CA 90029

Galima LAV užsisakyti ir patelefonuojant

NO 4-2919

LIETUVIU RADIJO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

LOS ANGELES, CALIF.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES

Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 12:30-1:00 p.p.
Išlaiko L. Radijo Klubas
Programų koordinatorius Vladas Gilys

3329½ Atwater Avenue
Los Angeles, CA 90039
Tel. (213)662-6906

BALTIMORE, MD.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Sekmadieniais 10-11 val. ryto
per FM radijo stotį WCAO 104 meg.
Programos vedėjai: **Albertas Juškus**
4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210
Tel.: 366-4515

Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.
Baltimore, Md. 21227 Tel.: 242-1779

SO. BOSTON, MASS.

Lietuvių Radijo valanda
LAISVĖS VARPAS

Sekmadieniais
11:30-12:00 val. 1430 AM iš WWEL
12:10-1:00 val. 1460 AM iš WBET
Petras Viščinis, vedėjas
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: 586-7209

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. radijo programa Naujojoje Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m. vedama **Stepono ir Valentinos Minkų** girdima sekmadieniais 1 val.-1 val. 30 m.
Boston, Mass.—WNSR-1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdutės pasaka

502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: AN-8-0489

CHICAGO, ILL.

Sophie Barcus Raidijo Šeima

7 Programos savaitėje

Monday through Friday 5:30 p.m.-6 p.m.
Saturday & Sunday 8:30-9:30 a.m.
Visos programos is WOPA 1490 kc AM
Programos vedėja Aldona Daukus-Barcus
Transliuojama iš nuosavos studijos
WOPA stoties 1490 kc AM—102.7 FM
7159 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629
Tel.: HEmlock 4-2413

LIETUVOS AIDAI

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadieno
8:30 val. vakaro
Visos laidos iš tos pačios stoties
WOPA 1490 AM banga
Veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
2646 W. 71st St., Chicago, Ill. 60629
Phone 778-5374

ST. PETERSBURG, FLA.

"Lietuvos Aidų" programa

kas šeštadienį 12:30 p.p.
1110 AM banga, WTIS stotis
Veda Kazė Brazdžionytė
Rašyti: 2646 W. 71 St., Chicago, Ill. 60629
Telefonas 312-778-5374
Atstovas St. Petersburge—K. Kleiva
Telef.: 360-1479

CLEVELAND, OHIO

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA
TĖVYNĖS GARSAI
Įsteigta 1949

Girdimi sekmadieniais 8-9 val. ryto
WZZP, FM 106.5 mc
Vedėjas—Juozas Stempužis

4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telefonas (216) 382-9268

DETROIT, MICH.

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIJO VALANDA

2056 CNB Bldg., Detroit, Mich. 48226

WMZK-FM banga 98 mc.
Pirmadienį — trečiadienį — penktadienį
nuo 8:00 iki 9:00 vakare
Programos rekalais kreiptis:

Albert Misiunas, 2483 Woodmere, Detroit, MI 48209, tel. 841-3026; Algis Zaparackas, 4120 Yorba Linda Dr., Royal Oak, MI 48072, tel. 549-1982.

LIETUVIŠKAS BALSAS-LITHUANIAN VOICE

WQRS-FM stotis, banga 105.1 mc.
Sekmadieniais 8:20-9:00 val. ryto
Išlaiko Radijo Klubas Visais reikalais kreiptis **Antanas Janušis, 16778 Rougeway Dr., Livonia, MI 48154. Tel. 421-4696.**

HARTFORD, CONN.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė

WRYM—840 AM
Kiekv. sekmadienį 4:30-5:30 val. p.p.
Programos vedėjas A Dragūnevičius
Pranešėjai:
Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir Lionginas Kapeckas
273 Victoria Rd, Hartford, CT 06114
Telefonas: CH 9-4502

NEW YORK - NEW JERSEY

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda

girdima kas šešt. 4-5 v.p.p. iš WEVD stoties New Yorke, 1330 kc AM taippat nuo 7-8 v.v., 97.9 FM banga
Direktorius—Dr. Jokubas J. Stukas
234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060

Tel. (201) 753-5636

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekvieną sekmadienį nuo 9 iki 10 v. ryto š WHBI stoties 105.9 FM banga

ROMAS KEZYS

217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364
Telefonas: 229-9134

PITTSBURGH, PA.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Pennsylvania

Pittsburgh, PA — WPIT-730 kc.
sekmadieniais 12:30-1:00 p.m.
Programos vedėjai:

Povilas ir Gertruda Dargiai

Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Rd., Pittsburgh, PA 15243

HOT SPRINGS, ARK.

LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA

"LEISKIT Į TĖVYNĘ"

Lithuanian Broadcasting SPA
Kiekvieną rėnesio antrą, trečią ir ketvirtą sekmadienį nuo 9:30 iki 10:00 ryto
iš radijo stoties KGUS—FM 97.5 banga
Programos vedėja Salomėja Smaišienė
204 Hilltop Dr., Hot Springs, Ark. 71901
Telefonas (501) 321-9641

ROCHESTER, N.Y.

DAINOS AIDAS

Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto
Stotis: WXXI-FM 91.5 mc
Išlaiko Lietuvių Radijo Klubas
Klubo valdyba: **Al Gečas,** pirm., **R. Kiršteinas,** vicepirm., **J. Krokytė,** sekr., **Ruta Ilgūnaitė,** ižd., **L. Laukaitienė,** narė.
320 Durnan St., Rochester, N.Y. 14621

WATERBURY, CONN.

Lietuvių Bendruomenės Balsas

Sekmadieniais 8-9 val. vak.
Ved. Viktoras Vaitkus
10 John St., Waterbury, Ct. 06708
Tel. 756-5173 — 754-8780

MONTREAL, CANADA

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną tračiadienį nuo 11 val. v.
CFMB stotis—Banga 1410
Programos vedėjas L. Stankevičius
1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada
Telefonas: 669-8834

TORONTO, ONT., CANADA

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Sekmadieniais 1:30-2:00 po pietų
Visos programos transliuojamos iš Toronto stoties CHIN, banga 101 FM
Programos vedėjas Jonas R. Simanavičius
614 Tedwyn Dr.
Mississauga, Ont., Canada
L5A IK2
Tel. (416) 275-3134

ROMA, ITALIA

ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku 41.15 ir 50.34 metrų bangomis
Vedėjas Dr. J. Gailius
Circonvallazione NOMENTANA 162

VATIKANAS, ITALIA

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje Sekmad. rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku ir kiekv. vak. 20:15-20:30 Lietuvos laiku Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų
Vedėjas: Kun. Dr. V. Kaziūnas
Adresos: Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO

LIETUVIAI TELEVIZIJOJE

Įsteigta 1966

WCIU-TV Channel 26

Sekmadieniais 8:30

5845 So. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60634
Tel. (312) 778-2100
Tollus Šlutas, vald. pirm.

ŠOKĖJAI IR PUBLIKA VI-JE LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖJE, 1980 M. LIEPOS 6 D. CHICAGOJE.